

๑. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

๑. หลักสูตรแกนกลาง ๒๕๕๑

- คำสั่ง สพฐ. ๒๙๓/๒๕๕๑
- โรงเรียนต้นแบบ
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ใช้ ป.๑-ป.๖ , ม.๑ , ม.๔
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ใช้ ป.๑-ป.๖ , ม.๑ , ม.๒ , ม.๔ , ม.๕
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ทุกชั้นเรียน
- โรงเรียนทั่วไป
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ใช้ ป.๑-ป.๖ , ม.๑ , ม.๔
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ใช้ ป.๑-ป.๖ , ม.๑ , ม.๒ , ม.๔ , ม.๕
 - ปีการศึกษา ๒๕๕๕ ทุกชั้นเรียน
- ตั้ง ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
- สมชาย วงศ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงนาม

๒. วิสัยทัศน์

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

๓. หลักการ (๖ ข้อ)

๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้
๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนฯ ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น
๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยฯ สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

๔. จุดหมาย (๕ ข้อ)

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้เป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ฯ ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๒. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
 - ๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ รักการออกกำลังกาย
 - ๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ฯ
 - ๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยฯ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (๕ ประการ)

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้
 - ๑. ความสามารถในการสื่อสาร = ความสามารถในการรับและส่งสาร การใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดฯ การแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งการเจรจาต่อรองฯ
 - ๒. ความสามารถในการคิด = ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณฯ
 - ๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา = ความสามารถในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของหลักเหตุผล
 - ๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต = ความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันฯ
 - ๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี = ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ฯ

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (๘ ข้อ)

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก
 - ๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 - ๒. ซื่อสัตย์ สุจริต
 - ๓. มีวินัย
 - ๔. ใฝ่เรียนรู้
 - ๕. อยู่อย่างพอเพียง
 - ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
 - ๗. รักความเป็นไทย
 - ๘. มีจิตสาธารณะ

๗. มาตรฐานการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๖๗ มาตรฐาน

- การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา
- ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ (... สาระ ...มาตรฐาน)
 - ๑. ภาษาไทย ๕ , ๕
 - ๒. คณิตศาสตร์ ๖ , ๑๔
 - ๓. วิทยาศาสตร์ ๘ , ๑๓
 - ๔. สังคมศึกษา ๕ , ๑๑
 - ๕. สุขศึกษา ๕ , ๖
 - ๖. ศิลปะ ๓ , ๖
 - ๗. การงานอาชีพฯ ๔ , ๔
 - ๘. ภาษาต่างประเทศ ๔ , ๘
- ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- มาตรฐานการเรียนรู้ระบุ สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ พึงปฏิบัติได้ฯ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- มาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร/สอนอะไร/สอนอย่างไร/ประเมินอย่างไร เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- ระบบการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษา

๘. ตัวชี้วัด (๒ ประเภท)

- ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และพึงปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง เป็นรูปธรรม
- นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและการประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน
- ๑. ตัวชี้วัดชั้นปี = ระดับการศึกษาภาคบังคับ (ม.๑ – ม.๓)
- ๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น = ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ – ม.๖)
 - “ ๖ ๑.๑ ป.๑/๒ ” ๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ๑.๑ สาระที่ ๑ มาตรฐานข้อที่ ๑ ป.๑/๒ ตัวชี้วัดชั้นปี ๑.๑ ข้อที่ ๒
 - “ ๓ ๒.๒ ม.๔-๖/๒ ” ๓ กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ๒.๒ สาระที่ ๒ มาตรฐานข้อที่ ๒ ม.๔ – ม.๖/๒ ตัวชี้วัดชั้นปี ม.ปลายข้อที่ ๒

๙. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓ ลักษณะ)

- มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ฯ เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม ระเบียบ วินัย ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกการทำประโยชน์เพื่อสังคม
 - ๑. กิจกรรมแนะแนว = เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้รังสิ่งแวดล้อม กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตฯ ครูรู้จักเข้าใจผู้เรียน
 - ๒. กิจกรรมนักเรียน = เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัยความ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน
 - ๒.๑ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร
 - ๒.๒ กิจกรรมชุมนุม ชมรม
 - ๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ = เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

๑๐. ระดับการศึกษา (แบ่งเป็น ๓ ระดับ)

๑. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖)

มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณฯ โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตนฯ ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

๓. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

๑๑. การจัดเวลาเรียน

➢ หลักสูตรแกนกลางฯ ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของชุมชน

๑. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖)

จัดเวลาเรียนเป็น รายปี มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

จัดเวลาเรียนเป็น รายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง
คือน้ำหนักของรายวิชา เกณฑ์ ๔๐ ชม./ภาคเรียน เท่ากับ ๑ หน่วยกิต (นก)

๓. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

จัดเวลาเรียนเป็น รายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง
คือน้ำหนักของรายวิชา เกณฑ์ ๔๐ ชม./ภาคเรียน เท่ากับ ๑ หน่วยกิต (นก)

• การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม

▪ เวลาเรียนพื้นฐาน

○ ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องมีเวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างฯ

○ ระดับมัธยมศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

▪ เวลาเรียนเพิ่มเติม

○ ทั้งในระดับประถมและมัธยม ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้น ป.๑ - ป.๓ เน้นภาษาไทย คณิตศาสตร์

หัวข้อ/ ระดับชั้น	รายวิชา สถานศึกษา จัดเพิ่ม	เฉพาะ รายวิชา พื้นฐาน	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	กิจกรรม พัฒนา สังคมฯ	เวลา ทั้งหมด
ประถมฯ (ป.๑-ป.๖)	ปีละไม่น้อย กว่า ๔๐ ชม.	๘๔๐ ชม./ปี	ปีละ ๑๒๐ ชม.	รวม ๖ ปี ๖๐ ชม.	ไม่น้อย กว่า ๑,๐๐๐ ชม./ปี
มัธยมต้น (ม.๑-ม.๓)	ปีละไม่น้อย กว่า ๒๐๐ ชม.	๘๔๐ ชม./ปี (๖๖ นก.)		รวม ๓ ปี ๔๕ ชม.	ไม่น้อย กว่า ๑,๒๐๐ ชม./ปี
มัธยมปลาย (ม.๔-ม.๖)	ปีละไม่น้อย กว่า ๑,๖๐๐ ชม.	๑,๖๔๐ ชม./ปี (๔๑ นก.)	รวม ๓ ปี ๓๖๐ ชม.	รวม ๓ ปี ๖๐ ชม.	รวม ๓ ปี ไม่น้อย กว่า ๓,๖๐๐

ปัจจุบันเพิ่มวิชา หน้าที่พลเมืองฯ

ระดับประถมศึกษา ๔๐ ชม.

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๔๐ ชม. (๑ นก.)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๘๐ ชม. (๒ นก.)

๑๒. การจัดการเรียนรู้

๑. หลักการจัดการเรียนรู้ = เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถฯ โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

๒. กระบวนการเรียนรู้ = ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายฯ ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ = ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงออกแบบการเรียนรู้ฯ

๔. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

ผู้สอน	ผู้เรียน
- ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลฯ	- กำหนดเป้าหมายฯ ของตนเอง
- กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	- เสาะแสวงหาความรู้ , คิดหาคำตอบ
- ออกแบบการเรียนรู้	- ลงมือปฏิบัติจริง/สรุปสิ่งที่ได้เรียน
- จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- มีปฏิสัมพันธ์ ในการทำงาน
- จัดเตรียมสื่อให้สื่อให้เหมาะสม	- ประเมินและพัฒนาตนเอง
- ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน	
- วิเคราะห์ผลการประเมิน	

๑๓. สื่อการเรียนรู้

➢ เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ฯ โดยผู้สอนและผู้เรียนสามารถร่วมกันจัดทำและพัฒนาขึ้นได้

➢ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีหลักการ ดังนี้

๑. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ฯ

๒. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาและการค้นคว้าของผู้เรียน

๓. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม หลากหลาย

๔. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้

๕. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้

๖. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ

๑๔. การบริหารจัดการหลักสูตร

➢ เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาสนับสนุน ส่งเสริม การใช้หลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

• ระดับท้องถิ่น = สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นฯ

• สถานศึกษา = วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร เพิ่มพูนคุณภาพ โดยการวิจัยและพัฒนา โดยทำภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

๑๕. หลักสูตรระดับท้องถิ่น

➢ องค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่น

• ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ ความเป็นมาและขั้นตอนการทำ

• ส่วนที่ ๒ เป้าหมายและจุดเน้น

• ส่วนที่ ๓ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

• ส่วนที่ ๔ การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น

• ส่วนที่ ๕ การนำหลักสูตรท้องถิ่นสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑๖. หลักสูตรสถานศึกษา

➢ สถานศึกษา จัดทำสาระของหลักสูตร เกี่ยวกับสภาพปัญหาในท้องถิ่น

➢ บทบาทหลักสูตรสถานศึกษา เป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม , เป็นเอกสารใช้ประกอบการประเมินภายนอก

➢ กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการ

๒. วิเคราะห์ข้อมูล

๓. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๔. ใช้หลักสูตร(ระดับชั้นเรียน)

๕. วิจัย ติดตาม ประเมินผล

๒๓. ความหมายของหลักสูตร

- หลักสูตร Curriculum มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Currere ซึ่งหมายถึงช่องทางสำหรับวิ่ง ถ้าในด้านการศึกษา หมายถึง แนวทางสำหรับการเรียนรู้
- นักพัฒนาหลักสูตรกับความหมาย
 - พจนานุกรม = ประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆที่กำหนดไว้ในการศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง
 - กรมวิชาการ = ข้อกำหนดที่ประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวทางวิธีการ เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน
 - นิรมล = ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา
 - สัจต = ข้อผูกพันระหว่างนักเรียน ครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
 - ทาบา = วิธีเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมของเรา
 - กู๊ด = โครงสร้างของเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ต่างๆที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
 - ไทเลอร์ = เป็นสิ่งที่เด็กจะต้องเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีโรงเรียนเป็นผู้วางแผนและกำกับเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมาย

๒๔. ความสำคัญของหลักสูตร

๑. ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ = การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนในสังคม ตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งคือ “คุณภาพการจัดการศึกษา”
๒. ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ = หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศสำหรับครูที่กำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
 - หากเปรียบเทียบการศึกษาคือ เป็นรถยนต์ หลักสูตร เปรียบเสมือน พวงมาลัย
 - หากเปรียบเทียบการศึกษาคือ เป็นรถยนต์ หลักสูตร เปรียบเสมือน ทางเสือ

๒๕. องค์ประกอบของหลักสูตร

- นักการศึกษาทฤษฎี
 - ไทเลอร์ = ความมุ่งหมายทางการศึกษา , จัดประสบการณ์ , จัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร , ทราบได้อย่างไรว่าบรรลุวัตถุประสงค์
 - ทาบา = จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ , เนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ , การประเมินผล
 - โบแชมป์ = เนื้อหา , จุดมุ่งหมาย , การนำหลักสูตรไปใช้ , การประเมินผล
 - สุมิตร์ คุณานุกร = ความมุ่งหมาย , เนื้อหา , การนำไปใช้ , ประเมินผล
- สรุป หลักสูตรประกอบด้วย
 ๑. ความมุ่งหมาย Objectives
 ๒. เนื้อหา Content
 ๓. การนำหลักสูตรไปใช้ Curriculum Implementation
 ๔. การประเมินผล Evaluation

๒๖. หลักสูตรที่ดีจะต้อง

๑. สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม
๒. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
๓. ใช้ประโยชน์ได้และเป็นจริง
๔. ยืดหยุ่นได้
๕. มีวัตถุประสงค์
๖. ส่งเสริมประชาธิปไตย
๗. ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน
๘. ร่วมจัดทำหลายฝ่าย

๒๖. การพัฒนาหลักสูตร (มี ๕ ประการ)

๑. ปรัชญาการศึกษา
๒. จิตวิทยา
๓. สังคมและวัฒนธรรม
๔. เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง
๕. วิทยาการและเทคโนโลยี

๒๗. ประเภทของหลักสูตร

๑. หลักสูตรรายวิชา Subject Curriculum

เป็นหลักสูตรที่ใช้มานานสุด ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม “ สาร์ตล นิยม ” ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้
จุดหมายของหลักสูตรต้องการ “พัฒนาการด้านสติปัญญา ความรู้ความจำ”

๒. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา Correlated Curriculum

เป็นหลักสูตรที่ให้รายวิชาต่างๆมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น
จุดเด่นคือ ช่วยให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนมากขึ้น เพราะสามารถเชื่อมโยงความรู้จากอีกวิชาหนึ่งไปอีกวิชาหนึ่งได้

๓. หลักสูตรสหสัมพันธ์ Broad Field Curriculum

เป็นการเอารายวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาคล้ายๆกัน หรือใกล้เคียงกันมารวมกันไว้ในหมวดวิชาเดียวกัน เช่น สังคมศึกษา

๔. หลักสูตรกิจกรรมหรือหลักสูตรประสบการณ์

เน้นประสบการณ์ตรง , ได้รับอิทธิพลจาก “พิพัฒนาการ นิยม” นักการศึกษาที่สำคัญคือ จอห์น ดิวอี้

เป็นการแก้ไขหลักสูตรเดิมที่เอาเนื้อหาวิชา เป็นตัวตั้งโดยไม่คำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

๕. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม

ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PBL
จุดเด่น คือ การส่งเสริมพัฒนาการแก้ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ตามสภาพสังคม

๖. หลักสูตรแกน Core Curriculum

เอาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกน แล้วนำเอาวิชาอื่นๆมาสัมพันธ์กัน

๗. หลักสูตรบูรณาการ Integrated Curriculum

เป็นหลักสูตรที่หลอมรวมความรู้และประสบการณ์จากรายวิชาต่างๆมาจัดเป็นกลุ่ม เริ่มนำมาใช้จากโครงสร้างประถมศึกษา ๒๕๕๑

๘. หลักสูตรเอกภาพ

เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระไปตามความเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล

๒๘. ระดับของการพัฒนาหลักสูตร

- ระดับนานาชาติ
- ระดับชาติ
- ระดับภาค
- ระดับรัฐ
- ระดับเขตพื้นที่
- ระดับสถานศึกษา
- ระดับชั้นเรียน

๒๙. กระบวนการรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

- นักพัฒนาหลักสูตรและทฤษฎี
 - ราล์ฟ ไทเลอร์ “ใช้เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ ๔ ขั้นตอน”
 ๑. กำหนดวัตถุประสงค์
 ๒. เลือกประสบการณ์เรียนรู้
 ๓. เรียงลำดับประสบการณ์
 ๔. ประเมินผล
 - ฮัล ทาบา “ทฤษฎีล่างสู่บน grass – root approach” ๘ ขั้นตอน
 ๑. วินิจฉัยความต้องการ
 ๒. กำหนดวัตถุประสงค์
 ๓. คัดเลือกเนื้อหา
 ๔. เรียงลำดับเนื้อหา
 ๕. เลือกประสบการณ์เรียนรู้
 ๖. จัดประสบการณ์เรียนรู้
 ๗. ประเมินผล
 ๘. ตรวจสอบความเหมาะสม

๓๐. สรุป การพัฒนาหลักสูตร มีความหมาย ๒ นัย คือ

๑. จัดทำหลักสูตรใหม่
๒. ปรับปรุงหลักสูตรเดิม

๒. หลักการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

➤ การจัดการเรียนการสอนตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

๒๕๔๒

หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม
๒. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย
๔. ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทย
๕. ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดการระบบการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
๒. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
๔. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

๖. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจาก

พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ

การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม

การทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ (วัตถุประสงค์หลักสูตร)

ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์

มาตรา ๒๘ สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล

ด้านความรู้

ด้านความคิด

ด้านความสามารถ

ด้านความดีงาม

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

➤ การจัดการการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ Analyzing

● **ความหมาย** การคิดวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของเรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

● **องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์**

๑. สิ่งที่จะวิเคราะห์ เช่น วัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์

๒. หลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อกำหนดสำหรับการใช้วิเคราะห์

๓. การค้นหาความจริง

● **คุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์**

๑. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์

๒. มีความช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม

๓. มีความสามารถในการตีความ

๔. มีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

● **ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์**

๑. ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง

๒. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปในสิ่งใดๆ

๓. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่นๆ

๔. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต

๕. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผล

๖. ช่วยประมาณความน่าจะเป็น

● **กระบวนการคิดวิเคราะห์**

ขั้นที่ ๑. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

ขั้นที่ ๒. กำหนดปัญหา

ขั้นที่ ๓. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

ขั้นที่ ๔. พิจารณาแยกแยะตามเกณฑ์

ขั้นที่ ๕. สรุป

● **ประเภทของการคิดวิเคราะห์**

๑. วิเคราะห์ส่วนประกอบ

๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์

๓. วิเคราะห์การจัดการ

● **ลักษณะของการคิดวิเคราะห์**

๑. การรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบหรือเรียบเรียงให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

๒. การกำหนดมิติหรือแง่มุมที่จะทำการวิเคราะห์ โดย

๒.๑ อาศัยความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม

๒.๒ อาศัยการค้นพบ ลักษณะหรือคุณสมบัติของกลุ่มหรือบาง

กลุ่ม

๓. การกำหนดหมวดหมู่ในมิติและแง่มุมที่จะทำการวิเคราะห์

๔. การแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในแต่ละหมวดหมู่โดยคำนึงถึงความเป็นตัวอย่าง เหตุการณ์ การเป็นสมาชิก หรือความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรง

๕. การนำข้อมูลที่แจกแจงเสร็จแล้วในแต่ละหมวดหมู่มาจัดลำดับเรียงลำดับหรือจัดระบบให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

๖. การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างในแต่ละหมวดหมู่ในแง่ของความมากน้อย ความสอดคล้อง ความขัดแย้ง ผลทางบวกทางลบ ความเป็นเหตุเป็นผล ลำดับความต่อเนื่อง

➤ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- **แนวคิด** ในการสอนควรต้องคำนึงถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ มิใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น
- **ความหมาย** เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และใช้ในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง
- **การเรียนรู้อย่างเต็มตัว Active participation** คือ การมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนเป็นผู้จัดกระทำต่อสิ่งเร้าเป็นการตื่นตัวด้านพัฒนาการทาง ๔ ด้านดังนี้

๑. ทางกาย Physical

การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำกิจกรรมต่างๆ เหมาะสมกับวัย

๒. ทางสติปัญญา Intellectual

การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือสมองได้คิดได้กระทำโดยใช้ความคิดเป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมาย

๓. ทางอารมณ์ Emotional

ช่วยให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางอารมณ์และความรู้สึก เกิดความรู้สึกร่วมกันอันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความหมายต่อตนเอง และการปฏิบัติมากขึ้น

๔. ทางสังคม Social

การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

- **การเรียนรู้ที่แท้จริง** คือ ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่บุคคลรับรู้ และจัดกระทำต่อสิ่งเร้าต่างๆเพื่อสร้างความหมายของสิ่งเร้า ครูควรจะดำเนินการสำคัญ ๒ ประการคือ
 ๑. ครูต้องจัดเตรียมกิจกรรม ประสบการณ์ที่จะเอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัวและไปใช้กระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
 ๒. ในขณะที่ดำเนินการเรียนการสอน ครูควรลดบทบาทของตนเองลง และเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก

➤ หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง Student Center Instruction

๑. แบบเน้นตัวผู้เรียน

๑.๑ **การจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ Individualized Instruction** หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการคำนึงถึงภูมิหลัง สติปัญญาความสามารถ ความถนัด แบบการเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน โดยมีผู้สอนให้ความช่วยเหลือและเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๑.๒ **การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง Self - Directed Learning** หมายถึง การให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ ครูจะอยู่ในฐานะกัลยาณมิตร ทำหน้าที่กระตุ้นให้คำปรึกษาผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการ

๒. แบบเน้นความรู้ ความสามารถ

๒.๑ **การเรียนรู้แบบรู้จริง Mastery learning** หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคน ซึ่งมีความสามารถและสติปัญญาแตกต่างกัน สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ทุกข้อ โดยผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาสาระและกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

๒.๒ **การจัดการเรียนการสอนแบบรับผลประกันผล Verification Teaching** หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ที่สามารถพิสูจน์ทดสอบได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และผู้สอนดำเนินการทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามวัตถุประสงค์นั้น โดยผู้เรียนทุกคนต้องเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๒.๓ **การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นโมทัศน์ Concept - Based Instruction** หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยการระดมโมทัศน์ หรือความคิดรวบยอดที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับและดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการและกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโมทัศน์นั้น

๓. แบบเน้นประสบการณ์

๓.๑ **การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ Experiential learning** หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น

๓.๒ การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม Service Learning

หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน

๓.๓ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง Authentic Learning

หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาความรู้ แสวงหาความรู้

๔. แบบเน้นปัญหา

๔.๑ **การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก Problem - Based Instruction** หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา

๔.๒ **การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก Project - Based Instruction** หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้เลือกทำโครงการที่ตนสนใจ โดยร่วมกัน สำรวจ สังเกต และกำหนดเรื่องที่ตนสนใจ

๕. แบบเน้นทักษะกระบวนการ

๕.๑ **การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสืบสวน Inquiry - Based Instruction** หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง

๕.๒ **การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิด thinking - Based Instruction** หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบวิธีการ และเทคนิคการสอนต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่องจากความคิดเดิม

๕.๓ **การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม Group Process - Based Instruction** หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนโดยที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงาน/กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งสอน/ฝึก/แนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่ม

๕.๔ **การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย Research - Based Instruction** หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ

๕.๕ **การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง Instruction Emphasizing learning Process** หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

๖. แบบเน้นการบูรณาการ

หลักการ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีครู Instruction without Teacher

๒.๑ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Programmed Instruction หรือ บทเรียนโปรแกรม

หมายถึง การดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนโปรแกรมในเรื่องนั้นด้วยตนเอง บทเรียนโปรแกรมมี ๓ ลักษณะคือ

๑. ชนิดเส้นตรง เป็นบทเรียนที่นำเสนอเนื้อหาสาระไปทีละขั้น
๒. ชนิดแยกสาขา บทเรียนแบบนี้จะมีคำถามให้ผู้เรียนตอบสนอง
๓. ชนิดบรรยาย เป็นบทเรียนที่ผสมระหว่างชนิดเส้นตรงและชนิดบรรยายเข้าด้วยกัน

๒.๒ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน Computer – Assisted Instruction

หมายถึง การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยขยายขอบเขตความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสามารถในการสอนของครู โดยการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ขึ้นมา

๒.๓ การเรียนการสอนผ่านทางไกล Distance Instruction

หมายถึง การสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างสถานที่กัน แต่สามารถติดต่อสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์กันในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ด้วยการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ

๒.๔ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย WWW Web - Based Instruction

หมายถึง การออกแบบการเรียนการสอนโดยการจัดห้องเรียนเสมือนจริงที่จำลองสภาพชั้นเรียนปกติเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูล ความรู้จากเครือข่ายต่างๆ ในคอมพิวเตอร์ที่สำคัญ ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต www เป็นต้น

➤ หลักการสอนและการจัดการเรียนรู้

- ความหมายของการสอน จำแนกตามความมุ่งหมาย การสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้/การจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ /การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่างๆ /การแนะนำแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อศึกษาหาความรู้/ การสร้างหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/ เกิดความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดทักษะ/ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับนักเรียนได้เผชิญ

● องค์ประกอบของการเรียนการสอน

๑. ตัวป้อน = ครู / ผู้สอน / ผู้เรียน / หลักสูตร
๒. กระบวนการ = การดำเนินการสอน การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน
๓. ผลผลิต = ผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน

● จุดประสงค์การเรียนการสอน

ข้อความที่ระบุคุณลักษณะการเรียนรู้และความสามารถที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

○ ความสำคัญของจุดประสงค์การเรียนการสอนแบ่งได้ ๒ ระดับ คือ

๑. จุดประสงค์ทั่วไป = มีความหมายกว้างไม่เฉพาะเจาะจง เช่น เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้
๒. จุดประสงค์เฉพาะ = มีความหมายเฉพาะเจาะจง เช่น นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิแท่งได้

○ จุดประสงค์แบ่งตามลักษณะการเรียนรู้ ๓ ด้าน

๑. ด้านพุทธิพิสัย Cognitive Domain
สติปัญญา ความรู้ การคิด ความจำ ความเข้าใจ
๒. ด้านทักษะพิสัย Psychoinotor Domain
ด้านทักษะ ด้านร่างกาย ด้านการปฏิบัติ
๓. ด้านจิตพิสัย Effective Domain
ด้านอารมณ์ จิตใจ ความสนใจ เจตคติ

- หลักการสอน teaching Principle ความรู้ย่อยๆ ที่พรรณนา อธิบาย ทำนาย อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆทางการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ทดสอบและการยอมรับว่าเชื่อถือได้

● การสอนที่ดีจะต้อง

๑. คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
๒. ส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยการกระทำ Learning by doing
๓. ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม
๔. มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน
๕. มีการจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน
๖. มีกิจกรรมที่หลากหลาย
๗. มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ
๘. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน
๙. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน
๑๐. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๑๑. มีการใช้แรงจูงใจกับผู้เรียน

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

● องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้

๑. ผู้เรียน Learner = มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้
๒. สิ่งเร้า Stimulus = สถานการณ์ต่างๆที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
๓. การตอบสนอง Response = พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

- กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 ๑. จัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ
 ๒. มีการเรียนรู้จากประสบการณ์
 ๓. มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ
 ๔. มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่างๆอย่างสมดุล
 ๕. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียน
 ๖. จัดให้มีการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

➤ การเรียนรู้ Learning Ecology

คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางความคิด

- การเรียนรู้ตามแนวความคิดนักการศึกษา Klein = กระบวนการของประสบการณ์ทำให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล = การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

➤ ทฤษฎีการเรียนรู้ Learning Theory

ข้อความที่พรรณนา อธิบาย ทำนายปรากฏการณ์ต่างๆเกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งมนุษย์รับรู้ข้อมูลผ่านเส้นทางรับรู้ ๓ ทางคือ

๑. พฤติกรรมนิยม Behaviorism
๒. ปัญญานิยม Cognitivism
๓. การสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยปัญญา Constructivism

● การเรียนรู้ทฤษฎีของ บลูม มี ๖ ระดับ

๑. ความจำ Knowledge
๒. ความเข้าใจ Comprehension
๓. การประยุกต์ใช้ Application
๔. การวิเคราะห์ Analysis การแก้ปัญหาตรวจสอบได้
๕. การสังเคราะห์ Synthesis
๖. การประเมินค่า Evaluation ตัดสินได้อะไรถูกผิด

- การเรียนรู้ตามทฤษฎีของเมเยอร์ Mayor ในการออกแบบสื่อการเรียนการสอน การวิเคราะห์ความจำเป็นเป็นสิ่งสำคัญ มี ๓ ส่วนย่อย

๑. พฤติกรรม
๒. เจื่อนโซ
๓. มาตรฐาน

โดย พฤติกรรมควรชี้ชัดและสังเกตได้ เจื่อนโซพฤติกรรมที่ได้นั้นสามารถอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เจื่อนโซพฤติกรรมความสำเร็จที่ได้ควรมีเจื่อนโซในการช่วยเหลือ ผู้เรียนควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง เนื้อหาควรถูกสร้างในภาพรวมความต่อเนื่อง Continuity

● การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบรูเนอร์ Bruner

ความรู้ถูกสร้างหรือหล่อหลอมโดยประสบการณ์ ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ผู้เรียนเลือกเนื้อหาและกิจกรรมเอง โดยการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบตัวเอง

● การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Tyler

๑. ความต่อเนื่อง Continuity

ต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและการฝึกประสบการณ์บ่อยๆ

๒. การจัดช่วงลำดับ Sequence

การจัดสิ่งที่มีความง่าย ไปสู่ สิ่งที่มีความยาก

๓. การบูรณาการ Integration

การจัดให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็น

๔. ประสบการณ์เรียนรู้

เป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ Interaction ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์แวดล้อม

● ทฤษฎีการเรียนรู้ ๘ ชั้นของกาเย่

- ๑. การตั้งใจ = เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ อยู่นอกเหนืออำนาจจิตใจ
- ๒. การรับรู้เป้าหมายที่ตั้งไว้ = เป็นการรับรู้ต่อเนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับกันตอบสนอง
- ๓. การปรุงแต่งสิ่งที่ได้รับรู้เป็นความจำ
- ๔. ความสามารถในการจำ
- ๕. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว
- ๖. การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่ได้เรียนรู้ใช้ไปแล้ว
- ๗. การแสดงออกของพฤติกรรมที่เรียนรู้
- ๘. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน

➤ กระบวนการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

● กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน

● แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒

- ๑. ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา
- ๒. ด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- ๓. ด้านบริหารและสนับสนุนทางการศึกษา
- ๔. ด้านครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา
- ๕. ด้านหลักสูตร
- ๖. ด้านกระบวนการเรียนรู้
- ๗. ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

● ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

- ๑. ด้านหลักสูตร กล่าวถึง การปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสมดุล ในเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชาการว่าด้วยความ เป็นมนุษย์
- ๒. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
- ๓. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จะต้องทำการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง

➤ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ

● CIPPA Model

- C – construct = การสร้างองค์ความรู้
- I - Interaction = การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- P - Physical Partition = การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย การมีส่วนร่วม
- P – Process Learning = การเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี
- A – Application = การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้

● PBL Problem – Based Learning การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

- ๑. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ๒. จัดกลุ่มให้ผู้เรียนมีขนาดเล็ก ๓ – ๕ คน
- ๓. ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดว
- ๔. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น
- ๕. ปัญหาที่ใช้ต้องมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน
- ๖. ให้ผู้เรียนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
- ๗. ประเมินจากสถานการณ์จริง

● Project – Based Learning การเรียนรู้แบบเขียนโครงการ

เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจ โดยผ่านกระบวนการแก้ปัญหา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑. มีประสบการณ์ตรง
- ๒. ทำการทดลองและพิสูจน์สิ่งต่างๆด้วยตนเอง
- ๓. ทำงานอย่างมีระบบและมีขั้นตอน
- ๔. ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- ๕. ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา
- ๖. รู้จักวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ
- ๗. ฝึกการวิเคราะห์ ประเมินตนเอง

○ ประเภทของการทำโครงการ แบ่งตามลักษณะของกิจกรรม ๔ ประเภท

- ๑. โครงการประเภทการสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรือสำรวจความคิดเห็น
- ๒. โครงการประเภททดลอง โครงการที่ต้องออกแบบการทดลองเพื่อศึกษาผลของการทดลองว่าเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานหรือไม่
- ๓. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ โครงการที่ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติ
- ๔. โครงการประเภททฤษฎี โครงการที่มีลักษณะ เป็นการหาความรู้ใหม่ โดยการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์

○ ขั้นตอนการทำโครงการ

- ๑. การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง มักมาจากคำถาม ปัญหา ความยาก ร้อยยากเห็น
- ๒. การวางแผน รวมถึงเค้าโครงของโครงการ ประกอบด้วย
 - ชื่อโครงการ
 - ชื่อผู้ทำโครงการ
 - ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
 - หลักการและเหตุผลของโครงการ
 - จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์
 - สมมติฐาน
 - วิธีการดำเนินงาน
 - แผนการปฏิบัติงาน
 - ผลที่คาดว่าจะได้รับ
 - เอกสารอ้างอิง
- ๓. การดำเนินงาน
- ๔. การเขียนรายงาน เป็นวิธีที่สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจถึงแนวคิด วิธีดำเนินงาน
- ๕. การนำเสนอผลงาน

● **Inquiry Instruction** เป็นการสืบเสาะหาความรู้

ปลูกฝังให้นักเรียนสามารถสืบเสาะหาความรู้หรือวิเคราะห์ ข้อมูลได้ ขั้นตอน ของการสืบเสาะหาความรู้ อาจทำเป็น ๕E ก็ได้

- ๑. ขั้นสร้างความสนใจ Engagement
- ๒. ขั้นสำรวจและค้นหา Exploration
- ๓. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป Explanation
- ๔. ขั้นขยายความรู้ Elaboration
- ๕. ขั้นประเมิน Evaluation

● **Cooperative / Collaborative learning** การเรียนรู้แบบร่วมมือ

เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ สมาชิกแต่ในกลุ่มแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น

- GI = การสืบสวนสอบสวนเป็นทีม
- LT = การเรียนรู้ร่วมกัน
- STAD = การประสบความสำเร็จเป็นทีม
- TAI = เพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ
- TGI = กลุ่มร่วมมือแข่งขัน การแข่งขันเป็นทีม
- NHT = กลุ่มร่วมกันคิด
- CIRC = แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและเขียน

● **การสอนแบบอุปนัย Inductive Method**

เป็นการสอนรายละเอียดปลีกย่อยไปหากฎเกณฑ์ หรือสอน จากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ในรายละเอียดก่อนแล้วจึงสรุป เช่น การให้ออกาสักเรียนในการศึกษาค้นคว้า สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบ แล้วพิจารณาค้นหาคำประกอบ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากตัวอย่าง ต่างๆ เพื่อนำมาเป็นข้อสรุป

● **การสอนแบบนิรนัย Deductive Method**

เป็นการสอนที่เริ่มจากกฎ หรือ หลักการต่างๆ แล้วให้นักเรียน หาหลักฐานเหตุผลมาพิสูจน์ยืนยัน วิธีการสอนแบบนี้ฝึกหัดให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ จนกว่าจะพิสูจน์ให้เป็นจริงเสียก่อน

● **การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI**

เป็นสื่อการเรียนทางคอมพิวเตอร์ ในการนำเสนอสื่อประสม โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และกระตุ้น ให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ

- ๑. สารสนเทศ Information
- ๒. ความแตกต่างระหว่างบุคคล Individualization
- ๓. การโต้ตอบ Interaction
- ๔. การให้ผลป้อนกลับโดยทันที Immediate feedback

● **เทคนิคการใช้หมวก ๖ ใบ**

เป็นเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม เป็นการสอนเพื่อ พัฒนาการคิด สำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น

- ๑. **สีขาว** = การคิดอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริง เป็นกลาง ไม่อคติ ไม่ลำเอียง เช่น เรามีข้อมูลอะไรบ้าง เราต้องการข้อมูลอะไรบ้าง เราได้ข้อมูลที่ต้องการวัดมาด้วยวิธีใด
- ๒. **สีแดง** = การคิดอยู่บนพื้นฐานของอารมณ์ และความรู้สึก ความโกรธ เช่น เรารู้สึกอย่างไร นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่ทำ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับความคิดนี้
- ๓. **สีดำ** = การคิดที่บนพื้นฐาน ข้อควรระวังและคำเตือนเป็น หัวใจของการคิด เหตุผลด้านลบ ความมืดครึ้ม เช่น อะไรคือจุดอ่อน อะไรคือสิ่งที่ผิดพลาด อะไรคือสิ่งที่ยุ่งยาก
- ๔. **สีเหลือง** = การคิดอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกที่ดี เป็น มุมมองในแง่บวก รวมถึงความหวัง และการคิดในแง่ดี ความสว่างไสว เช่น จุดดีคืออะไร ผลดีคืออะไร

๕. **สีเขียว** = การคิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ๆ ความเจริญเติบโตสมบูรณ์ เช่น นักเรียนจะนำความคิดนี้ไปทำอะไร ถ้านักเรียนจะทำสิ่งนี้(ดีขึ้น).... จะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างไร

๖. **สีฟ้า** = การคิดแบบควบคุม การจัดระบบกระบวนการคิด ความเยือกเย็น ภาวะผู้นำ เช่น

- อะไรที่ต้องการ
- ขั้นตอนต่อไปคืออะไร
- อะไรที่ทำไปก่อนแล้ว

● **การเรียนรู้แบบ ๔ MAT** โดย เบอร์นิส แมคคาร์ธี

- ๑. **ผู้เรียนถนัดใช้จินตนาการ WHY** = ทำไม/ขอคิด/การค้นหา เหตุผล
- ๒. **ผู้เรียนถนัดการวิเคราะห์ WHAT** = อะไร/ขอเรียนรู้อย่างเดิม อาศัยข้อเท็จจริงข่าวสาร
- ๓. **ผู้เรียนถนัดใช้สามัญสำนึก HOW** = อย่างไร/นามธรรม/รูปธรรม
- ๔. **ผู้เรียนสนใจค้นพบด้วยตนเอง IF** = ถ้าอย่างนั้น/ขอสัมผัสของจริง

● **การเรียนการสอนแบบ Story line Method** การเรียนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดย สตีฟ เบลล์ นักการศึกษาชาวสก็อต

- วิธีการ - การผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- การกำหนดเส้นทางการเดินเรื่อง
- การใช้คำถามหลัก Key question

องค์ประกอบ

- ฉาก
- ตัวละคร
- วิธีการดำเนินชีวิต
- ปัญหาที่ผู้เรียนฝึกแก้ไข

● **การจัดการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์ ๖ ขั้น Experiential Activities Planning : EPA**

- ๑. **ขั้นการอุ่นเครื่อง**
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม
- ๒. **การแนะนำปัญหา Problem Identification**
การจัดกิจกรรมเพื่อนำเสนอ
- ๓. **ไตร่ตรองทางแก้เฉพาะตน**
การเข้าใจปัญหา/การหาทางแก้/แนใจในจุดยืน
- ๔. **การระดมสมองหาทางออกกลุ่ม**
การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยมุมมองที่หลากหลาย
- ๕. **การสื่อสารหาทางออก**
การจัดกิจกรรมเพื่อการตัดสินใจ
- ๖. **การถอดรหัสปรับใช้**
การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

● **วิธีการสอนแบบวิทยาศาสตร์ Scientific Method**

- ๑. กำหนดขอบเขต/ปัญหา
- ๒. การตั้งสมมติฐาน
- ๓. การทดลองรวบรวมข้อมูล
- ๔. การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕. การสรุปผล

● **วิธีการสอนตามขั้นของอริยสัจ ๔ Buddha's Method**

- ๑. ทุกข์ = การกำหนดปัญหา
- ๒. สมุทัย = การตั้งสมมติฐาน
- ๓. นิโรธ = การทดลอง รวบรวมข้อมูล
- ๔. มรรค = การวิเคราะห์ การสรุปผล

➤ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ความหมาย

1. ผสมผสานหลักสูตร ความรู้ ในสาขาวิชาต่างๆเข้าด้วยกัน
2. ผสมผสานการสอน กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม ค่านึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถทางสติปัญญา

เหตุผลในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๑. ด้านจิตวิทยา

ผู้เรียนมีโอกาสได้ความรู้ที่หลากหลาย นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒. ด้านสังคมวิทยา

ผู้เรียนต้องการทักษะจากหลายสาขาวิชารวมกัน จึงนำมาใช้ได้

๓. ด้านการบริหาร

แก้ปัญหาขาดแคลนบุคลากร แก้ปัญหาการซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา

แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกับ

๑. ปรัชญาการศึกษาแบบ Progressivism ของ John Dewey
๒. ทฤษฎีการเรียนรู้ในด้าน Cognitive ที่ใช้ Constructivism Approach

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel

๔. การถ่ายโยงความรู้ Transfer of learning

ลักษณะสำคัญของการบูรณาการ การบูรณาการระหว่าง

๑. ความรู้ของวิชาต่างๆ

การบูรณาการหลักสูตร

๒. ความรู้และกระบวนการเรียนรู้

การบูรณาการกระบวนการเรียนการสอน

๓. ทักษะความรู้ (ไม่เน้นทักษะอย่างเดียว)

การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติ

๔. การเน้น เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ (ไม่เน้นพุทธพิสัยอย่างเดียว)

เป็นการพัฒนาการทางความรู้และทางจิตใจ

หลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ Learning Integration จัดได้ ๒

ลักษณะคือ

๑. บูรณาการภายในวิชา Intradisciplinary = การบูรณาการที่เกิดขึ้นภายในขอบเขตวิชาเดียวกัน เช่น วิชาภาษา กระบวนการทางภาษา

๒. บูรณาการระหว่างวิชา Interdisciplinary = การรวมศาสตร์ต่างๆตั้งแต่ ๒ วิชาขึ้นไปในหัวข้อ Theme เดียวกัน

การเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง ๒ ลักษณะนั้น สามารถจัดรูปแบบของการบูรณาการ ได้ ๔ รูปแบบ คือ

๑. บูรณาการแบบสอดแทรก Infusion Instruction

ครูผู้สอนสอดแทรกของเนื้อหาวิชาอื่นๆ

๒. บูรณาการแบบขนาน Parallel Instruction

ครูตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปสอนวิชาต่างกันวางแผนการสอนร่วมกัน แต่ต่างคนต่างสอน

๓. บูรณาการแบบสหวิทยาการ

ครูตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมาวางแผนเพื่อสอนร่วมกัน โดยกำหนดว่าจะสอนหัวเรื่องใด/ความคิดรวบยอด/ปัญหาเดียวกัน

๔. บูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ

ครูทุกรายวิชาจัดทำแผนการสอนร่วมกันแล้วสอนเป็นหมู่คณะเป็น Team

➤ ทฤษฎีการสอนแบบพหุปัญญา

ผู้บุกเบิก ดร. โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) มีความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับสติปัญญาที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. เซอร์ปัญญาของคนเราไม่ได้มีเพียงด้านภาษาและคณิตเท่านั้น แต่มีอยู่ถึง ๘ ประเภท แต่ละคนจะมีความสามารถเฉพาะด้านแตกต่างกันไป

๒. เซอร์ปัญญาไม่ใช่สิ่งที่มั่นคงถาวรตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย หากแต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม และการส่งเสริมที่เหมาะสม

เซอร์ปัญญาประกอบด้วยความสามารถ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ต่างๆที่เป็นไปตามธรรมชาติ

๒. ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน

๓. ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อค้นหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้

	ความสามารถ	ลักษณะสำคัญ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	กิจกรรมการออกแบบเรียนรู้
๑	ด้านภาษา	- เห็นคุณค่าหนังสือ - ใช้ภาษาอธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย - ใช้ภาษาในการใช้ภาษาหว่านล้อม - ใช้ภาษาในการแสดงความรู้สึก	- นักพูด - นักเล่นิทาน - นักกฎหมาย - ประชาสัมพันธ์ - นักหนังสือพิมพ์ - บรรณาธิการ - นักเขียน	- ฟิกเขียน/อ่าน - การฝึกอภิปราย - การฝึกพูด - การได้วาที - ฝึกระดมความคิด - การเขียนบันทึก - การสรุปบทความ
๒	ด้านเหตุผล ตรรกศาสตร์ คณิตศาสตร์	- ความสามารถในการใช้ตัวเลข - การคิดคาดการณ์ กา ร้ นาย - การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล	- นักคณิตศาสตร์ - นักสถิติ - นักบัญชี - นักวิทยาศาสตร์ - โปรแกรมเมอร์ - นักดาราศาสตร์	- การคิดแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ - การทดลองและออกแบบ - การฝึกคิดแบบอุปมาอุปไมย
๓	ด้านร่างกายและความเคลื่อนไหว	- ความสามารถในการใช้ร่างกาย - มีทักษะที่แข็งแรง รวดเร็ว ยืดหยุ่น - ความไวทางประสาทสัมผัส	- ศิลปิน ดารา - นักกีฬา - นักเต้น - ศัลยแพทย์ - ช่างปั้น - ช่างเครื่องยนต์	- การฝึกเคลื่อนไหวทางร่างกาย - การฝึกสื่อสารโดยใช้ภาษา - การแสดงละคร - การฝึกกีฬา
๔	ด้านการมองเห็นและมิติสัมพันธ์	- ความสามารถด้านการสร้างแบบจำลอง - การมองเห็นพื้นที่ รายละเอียดต่างๆ - ความไวต่อสี เส้น รูปร่าง ออกแบบรูปร่าง	- นักบิน - นักศัลยกรรม - สถาปนิก - วิศวกร - ช่างภาพ - นักประดิษฐ์	- ฝึกแปลข้อความหรือเนื้อหาเป็นภาพ - การฝึกจินตนาการ - การให้เด็กได้ใช้ความคิดแบบอิสระ
๕	ด้านดนตรี	- ถูกควบคุมด้วยสมองซีกขวาตอนบน - สนุกกับการฟังเพลง - มีความสามารถในการแต่งเพลง เรียนรู้จังหวะ	- นักดนตรี - นักแต่งเพลง - นักวิจารณ์ด้านดนตรี และเพลง - นักร้อง - นักการทูต	- การฝึกแต่งกลอนแต่งเพลง - การขับร้อง การเล่นดนตรี - การทำอุปกรณ์ดนตรี
๖	ด้านมนุษยสัมพันธ์	- มีความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นในสังคม - ความสามารถในการสื่อสาร การลดความขัดแย้ง	- ครู อาจารย์ - แพทย์ - พยาบาล - พิธีกร - นักการตลาด - นักธุรกิจ	- การฝึกทำงานเป็นกลุ่ม - ฝึกแลกเปลี่ยนประสบการณ์
๗	ด้านความรู้สึกและเข้าใจตนเอง	- ความสามารถในการรู้จักและเข้าใจตนเอง - เข้าใจตนเองฝึกฝนควบคุมตนเองได้ทั้งร่างกายและจิตใจ	- ผู้นำทางศาสนา - จิตแพทย์ - นักจิตวิทยา	- การทำโครงการเดี่ยว - การฝึกสมาธิ - การประเมินผลงานตัวเอง
๘	ด้านความเข้าใจสภาพแวดล้อม	- ความสามารถในการรู้จัก รักธรรมชาติ - การจำแนกแยกแยะ	- นักอนุรักษ์ - นักสิ่งแวดล้อม	- การจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

➤ เพิ่มเติม

● คำศัพท์

Inquiry Method	การเรียนรู้แบบสืบค้น
Discovery Method	การเรียนรู้แบบค้นพบ
Discussion Method	การเรียนรู้แบบอภิปราย
Deductive Method	การเรียนรู้แบบนิรนัย
Inductive Method	การเรียนรู้แบบอุปมัย
Demonstration Method	การเรียนรู้แบบสาธิต
Role Playing	การแสดงบทบาทสมมติ
Dramatization	การแสดงละคร
Simulation	สถานการณ์จำลอง

● ปรัชญาการศึกษา

ลำดับ	กลุ่ม	ความหมาย
๑	สารนิยม	สนับสนุนการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ผู้เรียนคือดวงจิตดวงเล็กๆ และประกอบด้วยระบบประสาทสัมผัส
๒	อัตถิภาวนิยม	ธรรมชาติของคนก็ดี สภาพแวดล้อมทางสังคมก็ดี เป็นสิ่งไม่ตายตัว คนแต่ละคนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ เพราะมีอิสระในการเลือก
๓	พัฒนาการนิยม	นักเรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ ครูนั้นเป็นผู้นำทางในการทดลองและวิจัย หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ
๔	ปฏิรูปนิยม	หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม และหลักสูตรแบบแกนสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาสาขาใด

๓. จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว

➤ ศัพท์เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

- พฤติกรรม Behavior = กิริยาอาการแสดงออกทุกรูปแบบของสิ่งมีชีวิต เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก
 - พฤติกรรมภายนอก Overt Behavior
 - Molar สามารถมองเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน
 - Molecular ต้องใช้เครื่องมือตรวจสอบ เช่น ซีพจร
 - พฤติกรรมภายใน Covert Behavior = สังเกตไม่ได้ ใช้เครื่องมือวัดไม่ได้ เช่น การจำ ความฝัน ฯ
- จิตวิทยา Psychology = มีรากศัพท์มาจากภาษา กรีก ๒ คำ
 - Psyche = จิตวิญญาณ
 - Logos = ศาสตร์ , วิชา , วิทยาการ
 - แปลได้ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตวิญญาณ

➤ ความหมายของจิตวิทยาตามนักการศึกษา

- จอห์น บี วัตสัน John B Watson = วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม
- วิลเลียม เจมส์ William James = วิชาที่ว่าด้วยกิริยาอาการของมนุษย์
- ฮิลการ์ด Hilgard = ศึกษาในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์

สรุปได้ว่า = จิตวิทยา คือ วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือกิริยาอาการของมนุษย์และสัตว์โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้สามารถคาดคะเนหรือพยากรณ์ได้ ซึ่งจะช่วยลดพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต

➤ วิธีการศึกษาทางจิตวิทยา

๑. การตรวจสอบตนเอง (Introspection) = เป็นวิธีการที่ให้ผู้คนสำรวจ ตรวจสอบตนเอง ด้วยการย้อนทบทวนการกระทำ และความรู้สึกนึกคิดของตนเองในอดีตที่ผ่านมา
๒. การสังเกต (Observation) = การเฝ้าดูพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริงอย่างมีจุดมุ่งหมาย มี ๒ ลักษณะ คือ
 - ๒.๑ การสังเกตอย่างมีแบบแผน Formal (การเตรียมตัว)
 - ๒.๒ การสังเกตอย่างไม่เป็นแบบแผน Informal (ไม่เตรียมตัว)
๓. การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี (Case Study) = การศึกษารายละเอียดต่างๆที่สำคัญของบุคคล แต่ต้องใช้เวลาศึกษาติดต่อกันเป็นระยะเวลาหนึ่ง แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์พิจารณา
๔. การสัมภาษณ์ (Interview) = การสนทนาของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย
๕. การทดสอบ (Testing) = การใช้เครื่องมือที่มีเกณฑ์ในการวัดลักษณะของพฤติกรรม
๖. การทดลอง (Experiment) = การรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ มีขั้นตอนและวิธีการทางวิทยาศาสตร์

➤ ขอบข่ายของวิชาจิตวิทยา

- แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ
 - จิตวิทยาทั่วไป General Psychology
 - จิตวิทยาวิเคราะห์ Applied Psychology
- ปัจจุบันนักจิตวิทยาสามารถแบ่งได้หลายแขนง ดังนี้
 - จิตวิทยาสุรีระ = มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางสุรีระวิทยากับจิตใจ
 - จิตวิทยาพัฒนาการ = ศึกษาตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนปิดฉากชีวิต
 - จิตวิทยาคลินิก = ศึกษาว่าบุคคลเมื่อประสบปัญหาแล้วจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร
 - จิตวิทยาการศึกษาในโรงเรียน = ประยุกต์เพื่อใช้แก้ปัญหาของเด็ก ช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจเด็ก
 - จิตวิทยาอุตสาหกรรม = ศึกษาการทำงานในระบบ คือความสามารถทำงานร่วมกับคนอื่น
 - จิตวิทยาการวัดผลและการทดสอบ = ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลและความเชื่อถือ
 - จิตวิทยาสังคม = ศึกษาวิธีการวัดลักษณะส่วนใหญ่ของพฤติกรรมมนุษย์

➤ จิตวิทยาการศึกษา

- เป็นวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน ในสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อคิดค้นทฤษฎีและหลักการที่จะนำมาช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา
- เนื้อหาจิตวิทยาการศึกษาประกอบด้วย
 ๑. ความสำคัญของวัตถุประสงค์ ของการศึกษาและบทเรียน
 ๒. ทฤษฎีพัฒนาการและบุคลิกภาพ
 ๓. ความแตกต่างระหว่างบุคคล
 ๔. ทฤษฎีการเรียนรู้
 ๕. ทฤษฎีการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 ๖. หลักการสอนและวิธีการสอน
 ๗. หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา
 ๘. การสร้างบรรยากาศของห้องเรียน

➤ จิตวิทยาการเรียนรู้

- คิมเบล = การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างถาวรในพฤติกรรมอันเป็นผลมาจาก การฝึกที่ได้รับการเสริมแรง
- ฮิลการ์ด และ เบาเวอร์ = เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึก
- คอนนัค = การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์
 - สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกหัด เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างถาวร

➤ จิตวิทยาของกลุ่มพฤติกรรม ๕ ทฤษฎี

๑. ทฤษฎีเกสตัลท์
๒. ทฤษฎีสนาม
๓. ทฤษฎีเครื่องมือ
๔. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา
๕. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ทฤษฎีทางจิตวิทยาได้เอามาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาคือ

๑. ผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (ตาม ทบ.ภาเย)
๒. จัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีของเลวิน (ทฤษฎีสนาม)
 - ๒.๑ พฤติกรรมเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของกลุ่ม
 - ๒.๒ โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มที่แตกต่างกัน
 - ๒.๓ การรวมกลุ่มแต่ละครั้งต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
 - ๒.๔ องค์ประกอบต่างๆก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่ม
 - ๒.๕ สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน

➤ บิดาแห่งวงการจิตวิทยา

- บิดาแห่งจิตวิทยาโลก = ชิกมัน ฟรอยด์
- บิดาแห่งจิตวิทยาวิเคราะห์ = ชิกมัน ฟรอยด์
- บิดาแห่งจิตวิทยาแผนใหม่ = จอห์น บี วัตสัน
- บิดาแห่งพฤติกรรมนิยม = จอห์น บี วัตสัน
- บิดาแห่งจิตวิทยาการทดลอง = วิลเฮล์ม แมกซ์ วัลท์
- บิดาแห่งสติปัญญา = อัลเฟรด บินเน็ต
- บิดาแห่งจิตวิทยาการศึกษา = ธอร์นไคด์
- บิดาแห่งการแนะแนว = แฟรงค์ พาร์สัน

➤ กลวิธีในการปรับตัว Defense mechanism

๑. Rationalization ยกเหตุผลเข้าข้างตัวเอง = อุ่นเปรี้ยว มะนาวหวาน
๒. Projection โยนความผิดให้คนอื่น = รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง
๓. Repression การเก็บกด = ลืมเรื่องราวความเจ็บปวด
๔. Compensation การชดเชย = เรียนไม่เก่งไปเล่นกีฬา
๕. Sublimation การทดแทน
๖. Decrease การทดถอย

➤ กลุ่มต่างๆทางจิตวิทยา มี ๖ กลุ่มดังนี้

๑. กลุ่มโครงสร้างทางจิต Structulism

- เชื่อว่า การได้สัมผัสเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้/ความรู้สึก(การตีความ,แปลความ)/มโนภาพ(การคิด,วิเคราะห์)
- นักจิตวิทยา : วิลเฮล์ม แมกซ์ วัณท์

๒. กลุ่มหน้าที่ทางจิต Functionalism

- แนวคิด เกิดจาก การรวมกันระหว่างทฤษฎีของ ชาว ดาวิน (Darwinian Theory) กับลัทธิปรัชญาที่เน้นความสำคัญของการปฏิบัติจริง (Pragmatic Philosophy) , มาจากกลุ่มปฏิบัตินิยม แนวคิดกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อวงการศึกษามาก เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความผาสุก
- มุ่งศึกษา ด้านหน้าที่ของจิต = การเรียนรู้/การจูงใจ/การแก้ไขปัญหา/จิตใจกับร่างกาย(จิตควบคุมกระบวนการในร่างกาย)/หรือ การที่บุคคลต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม
- เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ , Learning by doing
- นักจิตวิทยา : จอห์น ดิวอี้ , วิลเลียม เจมส์ , วูดเรอร์ แองเกลส์

๓. กลุ่มพฤติกรรมนิยม Behaviorism

- เชื่อว่า พฤติกรรมทุกอย่างต้องมีเหตุมากระต้นและสาเหตุนั้นมาจากสิ่งเร้าในรูปใดก็ได้ที่มากระทบ ,อาศัยแนวคิดของ พาฟลอฟ
- มีหลักการ ๓ ประการ คือ
 ๑. การวางเงื่อนไขเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 ๒. พฤติกรรมของคนที่ปรากฏส่วนมาก เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นไปเองตามธรรมชาติ
 ๓. การเรียนรู้ของคนกับสัตว์ไม่ต่างกันมาก
- นักจิตวิทยา : จอห์น บี วัตสัน

๔. กลุ่มจิตวิเคราะห์ Psychoanalysis

- เป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับ จิตไร้สำนึก(การกระทำที่ไม่ตั้งใจ), แรงขับทางเพศ,การพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งทางกลุ่ม เชื่อว่า พลังงานจิตทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมมนุษย์มี ๓ ลักษณะคือ
 ๑. จิตสำนึก = ภาวะที่จิตรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา
 ๒. จิตกึ่งสำนึก = ภาวะที่จิตระลึกได้
 ๓. จิตไร้สำนึก = ไม่อยู่ในภาวะที่รู้ตัว
- โครงสร้างทางจิต ๓ ส่วนสำคัญ ของฟรอยด์ คือ
 ๑. อิด (Id) = ตัณหา ,ความต้องการของมนุษย์ ยังไม่ได้ขัดเกลา มนุษย์จะยอมทำทุกอย่างเพื่อความพึงพอใจ
 ๒. อีโก้ (Ego) = ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของ (Id) อาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคม , หลักแห่งความจริง
 ๓. Super Ego = มโนธรรมหรือจิตส่วนที่ได้รับการพัฒนาจากประสบการณ์ การอบรมสั่งสอน
- พัฒนาการบุคลิกภาพของ ฟรอยด์ ๕ ขั้น
 ๑. ขั้นปาก Oral Stage แรกเกิด ๑ - ๒ ขวบ = เด็กจะมีความสุขความพอใจ จะอยู่ที่ได้รับการตอบสนองทางปาก เช่น การดูดนม การสัมผัสด้วยปาก
 ๒. ขั้นทวารหนัก Anal Stage ๒ - ๓ ขวบ = ความพอใจจะอยู่ที่การขับถ่าย
 ๓. ขั้นอวัยวะเพศ Phallic Stage ๓ - ๕ ขวบ = ความสนใจของเด็กจะอยู่ที่อวัยวะเพศ เด็กชายหวงแม่(Oedipus) เด็กหญิงหวงพ่อ(Penis) มักถามว่า ตนเกิดมาจากไหน
 ๔. ขั้นแฝง Latency Stage ๖ - ๑๒ ขวบ = ระยะก่อนเข้าวัยรุ่นจะสนใจในเพศเดียวกัน
 ๕. ขั้นวัยรุ่น Genital Stage ๑๓ - ๑๘ ขวบ = เด็กผู้หญิงเริ่มสนใจเด็กผู้ชาย เด็กผู้ชายเริ่มสนใจเด็กผู้หญิง ช่วงนี้จะเป็นระยะที่จะมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างแท้จริง
- นักจิตวิทยา : ซิกมันด์ ฟรอยด์

๕. กลุ่มจิตวิทยาเกสทอล Gestalt Psychology

- Gestal มาจากภาษาเยอรมัน แปลว่า โครงสร้างแห่งการรวมหน่วย
- แนวคิด การพิจารณาพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของคน เป็นส่วนรวมซึ่งส่วนรวมนั้นมีค่ามากกว่าผลบวกของส่วนย่อยๆต่าง ๆ รวมกัน
- หลักสำคัญ การรับรู้และการมองเห็น , การเรียนรู้คือการแก้ปัญหา , การเรียนจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย
- นักจิตวิทยา : แมกซ์ เวทไฮเมอร์ ผู้ร่วมงาน คือ เคทคอฟก้า วอล์ฟแกงเคอเลอร์

๖. กลุ่มมนุษยนิยม Humanism

- มนุษย์พยายามปรับปรุงตัวให้มีความสมบูรณ์ที่สุด มี ดังนี้
 ๑. เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกประเภทหนึ่งที่มีจิตใจ มีความต้องการความรัก
 ๒. เชื่อว่ามนุษย์เราทุกคนต่างก็พยายามจะรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง
 ๓. มีความเชื่อว่ามนุษย์เราทุกคนต่างก็เข้าใจผู้อื่น และยอมรับตนเองอยู่แล้ว
 ๔. ให้คนมีสิทธิอิสระที่จะเลือกกระทำ
 ๕. มีความเห็นว่า วิธีการค้นคว้าเสาะแสวงหา ความรู้ข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น
- นักจิตวิทยา : อับราฮัม มาสโลว์ , คาร์ล อาร์โรเจอร์
- คาร์ลอาร์โรเจอร์ การยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น
- ทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน ๕ ชั้นของ มาสโลว์
 ๑. ด้านร่างกาย Psysiological
 ๒. ด้านความมั่นคงปลอดภัย Security
 ๓. ด้านการติดต่อสัมพันธ์ Affiliation
 ๔. ด้านการยอมรับและยกย่องนับถือจากผู้อื่น Exteem
 ๕. ด้านการใช้ความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์มากที่สุด Selfactualization

➤ การเรียนรู้

● ความหมายของการเรียนรู้

๑. พฤติกรรมเดิมสู่พฤติกรรมใหม่ที่ถาวร
๒. ผลมาจากการฝึกฝน
๓. มิใช่มาจากการตอบสนองตามธรรมชาติ

● การเรียนรู้ขึ้นกับตัวแปร ๓ ประการ

๑. สิ่งเร้า Stimulus - S
๒. อินทรีย์ Organism - O
๓. การตอบสนอง Response - R

● ดอลลาร์ด และ มิลเลอร์ Dollard and Miller มี ๔ ประการ คือ

๑. แรงขับ
๒. สิ่งเร้า
๓. การตอบสนอง
๕. การเสริมแรง

➤ องค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้

- วุฒิภาวะ Maturity = เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นลำดับขั้นความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ
- ความพร้อม Readiness = สภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล
- แรงจูงใจ Motivation = พลังงานที่กระตุ้นให้มีพฤติกรรมนำไปสู่จุดมุ่งหมาย แยกเป็น ๒ ประเภท คือ แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก
- การเสริมแรง Reinforcement
- การถ่ายโอนความรู้ Tranfer of learning

➤ ทฤษฎีการเรียนรู้

- วิธีการและเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ แบ่งได้ ๒ กลุ่ม คือ

๑. ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ Cognitive Theories

๒. ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์เชื่อมโยง Associative Theories ซึ่งปัจจุบัน เรียกว่า “ พฤติกรรมนิยม ” แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

๒.๑ การวางเงื่อนไข Conditioning Theories

- แบบคลาสสิก

- แบบการกระทำ

๒.๒ สัมพันธ์เชื่อมโยง Connectionism Theories

- สัมพันธ์เชื่อมโยง

- สัมพันธ์ต่อเนื่อง

- การวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ

พาฟลอฟ = เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ต้องวางเงื่อนไข การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก Classical condition มี ๔ กฎ ดังนี้

๑. Law of extinction การลดภาวะ การลบพฤติกรรม การสนองที่เคยปรากฏจะไม่ปรากฏ

๒. Law of spontaneous การฟื้นคืนสภาพหลังจากการลบพฤติกรรม

๓. Law of generalization การสรุปเกณฑ์ , การตอบสนองคล้ายกับเงื่อนไข

๔. Law of discrimination ความแตกต่างที่แยกแยะได้

พาฟลอฟ นักสรีระศาสตร์ชาวรัสเซียผู้ทำการทดลอง(สุนัขกับกระดุก) เพื่อศึกษา

การเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข Conditioning ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ก่อนวางเงื่อนไข UCS (อาหาร) UCR (น้ำลายไหล)สิ่งเร้าที่เป็นกลาง(เสียงกระดิ่ง)น้ำลายไม่ไหล

๒. ขณะวางเงื่อนไข CS (เสียงกระดิ่ง) + UCS (อาหาร) UCR (น้ำลายไหล)

๓. หลังการวางเงื่อนไข CS (เสียงกระดิ่ง) CR (น้ำลายไหล)

- แบบคลาสสิกของ วัตสัน

นักจิตวิทยา ชาวอเมริกันทำการทดลอง(เด็กชายอายุ ๑๑ เดือนกับหนู) มีหลักการดังนี้

๑. การแผ่ขยายพฤติกรรม = มีการแผ่ขยายการตอบสนองที่วางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าคล้ายคลึงกับสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไข

๒. การลดภาวะ = หรือการดับสูญการตอบสนอง ให้สิ่งเร้าใหม่ ตรงข้ามกับสิ่งเร้าเดิม เรียก Counter – Conditioning

ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ ประกอบด้วยพื้นฐานสำคัญ

๓ ขั้นตอนคือ ๑. ประสิทธิภาพ ๒. ความเข้าใจ ๓. ความนึกคิด

- ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์

ทำการทดลองแมวกับอาหารโดยแมวถูกขังอยู่ในกรง

การเรียนรู้เกิดจากการลองผิดลองถูก นำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ประกอบด้วย

กฎแห่งความพร้อม Law of readiness

กฎแห่งการฝึกหัด Law of effect การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัด

หรือกระทำบ่อยๆ

กฎแห่งความพอใจ Connectionism

นำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนดังนี้

ลดการวางเงื่อนไข ศึกษาภูมิหลังของเด็กว่าเด็กชอบอะไร นำสิ่งเร้ามาคู่กัน จากนั้นตรวจสอบว่าเด็กชอบหรือเปล่านั้น

สิ่งใดก็ตามที่กระทำบ่อยๆ ก็จะเกิดทักษะ ความชำนาญ

- ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

ทดลองให้หนูอยู่ในกล่องเอาเท้ากดคันอาหารก็ออกมาเน้นการกระทำของผู้เรียน

การเรียนรู้เกิดจากการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบทางบวกนำเข้ามาแล้วตีขึ้น

ทางลบนำออกไปแล้วตีขึ้น

ตัวอย่างทฤษฎีของสกินเนอร์

Operent Coditioning บทเรียนโปรแกรม

“ถ้าครูไม่สามารถตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ ครูก็ไม่อาจบอกได้ว่าผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่”

- ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ

■ กลุ่มเกสตัลท์ มีผู้นำกลุ่มคือ เวอร์ไทเมอร์ , โคลเลอร์ , คอฟกา , เลวิน

การเรียนรู้เกิดจากการจัดประสบการณ์ทั้งหลายมารวมกัน หรือการรับรู้เป็นส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อยรวมกัน

กลุ่มเกสตัลท์ มีกฎ ๖ ข้อ ดังนี้

ด้านการรับรู้

๑. ความชัดเจน

๒. ความคล้ายคลึง

๓. ความใกล้ชิด

๔. ความต่อเนื่อง

๕. ความสมบูรณ์

ด้านการหยั่งเห็น Insight (โคลเลอร์)

■ ทฤษฎีสนามของเลวิน

การเรียนรู้เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหา

ครูต้องหาวิชาที่ทำให้ตัวครูเข้าไปอยู่ใน life space ให้ได้

➤ จิตวิทยาพัฒนาการ

เป็นจิตวิทยาแขนงหนึ่งที่มุ่งศึกษามนุษย์ทุกวัยตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

- ความหมายของ พัฒนาการ Development

สุชา จันทรเอม = ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง

ทิพย์พา เชษฐชาวลิต = การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน

ศรีเรือน แก้วสังวาน = การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- สรุปได้ว่า = พัฒนาการ เป็นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ในทุกๆ ด้านตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิตจนกระทั่งวาระสุดท้าย

พัฒนาการ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบ คาดคะเนได้

การเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงเห็นถึงการเพิ่มขึ้นด้านปริมาณ

- องค์ประกอบของการพัฒนา

๑. วุฒิภาวะ Maturity

๒. การเรียนรู้ Learning

- จุดมุ่งหมายของการศึกษาพัฒนาการของมนุษย์

- เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ เข้าใจลักษณะของพัฒนาการ

- มีส่วนช่วยในการแก้ไขและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น

- เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับความยากลำบากของพัฒนาการแต่ละช่วงอายุ

- ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการ

คือศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดและพฤติกรรมมนุษย์

- จิตวิทยาพัฒนาการมี ๔ ด้าน

๑. ด้านร่างกาย

๒. ด้านสติปัญญา

๓. ด้านอารมณ์

๔. ด้านสังคม

● การแบ่งวัยระยะพัฒนาการ แบ่งตามอายุได้ ๘ ช่วงดังนี้

- ๑. ระยะก่อนคลอด = เริ่มปฏิสนธิจนถึงคลอด
- ๒. ระยะหลังคลอด
 - ๒.๑ แรกเกิด , ทารก = คลอดถึง ๒ ขวบ
 - ๒.๒ เด็กตอนต้น = ๒ - ๖ ขวบ
 - ๒.๓ เด็กตอนกลาง = ๖-๗(๑๒) , ๗(๖-๑๐)
 - ๒.๔ อย่างสุ่วัยรุ่น = ๗(๑๓-๑๕) , ๑๒(๑๒-๑๓)
 - ๒.๕ วัยรุ่น = ตอนต้น(๑๔-๑๗), ตอนปลาย(๑๗-๒๐)
 - ๒.๖ วัยผู้ใหญ่ตอนต้น = ๑๘ - ๔๐ ปี
 - ๒.๗ วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง = ๔๐ - ๖๐ ปี
 - ๒.๘ วัยชรา = มากกว่า ๖๐ ปี

● ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการของ อิริคสัน

อธิบายถึงลักษณะการศึกษาไปข้างหน้า โดยเน้นถึงสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคนที่เป็นการพัฒนาของ Ego มี ๘ ขั้น ดังนี้

- ๑. ระยะทารก ๐ - ๒ ขวบ = ขั้นไว้วางใจและไม่ไว้วางใจผู้อื่น
- ๒. วัยเริ่มต้น ๒ - ๓ ขวบ = ขั้นมีอิสระกับความละอาย ความสงสัย เป็นตัวของตัวเอง หรือเรียก ขั้นพลังจิต
- ๓. ระยะก่อนไปโรงเรียน ๓ - ๖ ปี = ขั้นมีความคิดริเริ่มกับความรูสึกผิด , ขั้นมีความมุ่งประสงค์ (วัยเด็กซุกซน)
- ๔. ระยะเข้าโรงเรียน ๖ - ๑๒ ปี = ขั้นเอาการเอางาน ขั้นสมรรถภาพ กับความมีปมด้อย
- ๕. ระยะวัยรุ่น ๑๒ - ๒๐ ปี = ขั้นเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง และไม่เข้าใจตนเอง
- ๖. ระยะต้นของวัยผู้ใหญ่ ๒๐ - ๔๐ ปี = ขั้นใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึกเปล่าเปลี่ยว ขั้นความรัก
- ๗. ระยะผู้ใหญ่ ๔๐ - ๖๐ ปี = การอนุเคราะห์เกื้อกูลกับการพะว้าพะวังตัวเอง ขั้นเอาใจใส่
- ๘. ระยะสูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป = มีความมั่นคงทางจิตใจกับความสิ้นหวัง, ขั้นบูรณาการ , วัยชรา

● ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์

เป็นการใช้ความสามารถในการใช้เหตุผลและตรรกวิทยา มีอยู่ ๔ ขั้น

- ๑. Sensorimotor แรกเกิด - ๒ ขวบ = การรับรู้ด้วยการเคลื่อนไหวและใช้ประสาทสัมผัส , พัฒนาการทางความคิดก่อนพูดได้
- ๒. Preoperational วัย ๒ - ๗ ปี = ขั้นก่อนการคิดแบบมีเหตุผล , ริเริ่มความเข้าใจ เป็นวัยก่อนเข้าโรงเรียนยังไม่สามารถใช้ปัญญาได้เต็มที่
- ๓. Concrete วัย ๗ - ๑๑ ปี = ขั้นการคิดแบบมีเหตุผลเชิงรูปธรรม มีการจัดหมวดหมู่
- ๔. Formal วัย ๑๑ - ๑๕ ปี = ขั้นการคิดแบบมีเหตุผลเชิงนามธรรม

● ทฤษฎีการจัดประเภททางปัญญาของบรูเนอร์ มี ๓ แบบ

- ๑. แบบใช้การปฏิบัติ Enactive = รับรู้ประสบการณ์ด้วยการกระทำ
- ๒. แบบใช้ภาพความคิด Iconic = เด็กจะเริ่มรับสิ่งแวดล้อมเข้ามาด้วยจินตภาพ
- ๓. แบบสัญลักษณ์ Symbolic = อธิบายลักษณะของวัตถุด้วยภาษา

● ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของโคล์เบิร์ก

เป็นการสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่ง เปริร์กศึกษาจากเพียเจต์แล้วพบว่ามนุษย์มีพัฒนาการทางจริยธรรมหลายขั้นตอน เปริร์กเองได้แบ่งเป็น ๓ ชั้น ๖ ข้อย่อยดังนี้

๑. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ Pre - Conventional (๒-๑๐ปี)

เด็กจะสนองตามเกณฑ์ภายนอกมักเกี่ยวข้องกับร่างกาย

๑.๑ หลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด

๑.๒ ยินยอมทำเพื่อให้ได้รางวัล ตลอดจนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

๒. ระดับตามเกณฑ์ Conventional (๑๐-๑๖ปี) ยอมรับความมุ่งหวังของครอบครัว พยายามปฏิบัติให้เหมาะสม

๒.๑ เกณฑ์เด็คดี คล้อยตามการชักจูง ทำตามความคาดหวังของสังคม

๒.๒ ยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับของสังคม

๓. ระดับเหนือเกณฑ์ Post - Conventional (๑๖ ปี ขึ้นไป) ระดับการตัดสินใจขัดแย้งด้านจริยธรรม

- ๓.๑ การกระทำตามค่านิยมสัญญา
- ๓.๒ ยินยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการตีตนเอง มีหลักการทางจริยธรรมสากล

➤ จิตวิทยาการแนะแนว

การแนะแนว Guidance = กระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

● ความสำคัญของการแนะแนว

ป้องกันปัญหาและแก้ไขพฤติกรรมทุกอย่างที่ผิดปกติให้ทุกคนไปสู่จุดหมายของชีวิต

● เป้าหมายของการแนะแนว

ป้องกันปัญหา , แก้ไขปัญหา , ส่งเสริมและพัฒนา

● ประโยชน์ของการแนะแนว

- ๑. ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน
- ๒. บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่า
- ๓. บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
- ๔. พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ
- ๕. บุคคลย่อมมีศักดิ์และศรีและความต้องการยอมรับ
- ๖. ผู้คนเมื่ออยู่ร่วมกันย่อมต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน

● หลักของการแนะแนว

- ๑. บริการแนะแนวในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกคน
- ๒. นักเรียนสามารถนำไปพัฒนาตนเองได้
- ๓. ต้องมีข้อมูลนักเรียนทุกคน
- ๔. จะต้องจัดอย่างต่อเนื่องกันไป
- ๕. จะต้องมีการประสานงาน
- ๖. จะต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน
- ๗. จัดให้ครอบคลุมทุกด้าน

● หน้าที่และหลักของการแนะแนว

- ๑. ต้องยึดปรัชญาการแนะแนว
- ๒. จัดให้ครอบคลุมเป็นระบบทั้ง ๓ ด้าน ๕ บริการ
- ๓. ในโรงเรียนต้องจัดให้นักเรียนทุกคนไม่ใช่เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา
- ๔. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๕. อาศัยความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย

๔. การพัฒนาผู้เรียน

จุดเน้น เพื่อคุณภาพของเด็กไทย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ก้าวไกลสู่สากล เป็นพลเมืองที่สมบูรณ์

➤ การพัฒนาความสามารถและทักษะ

๑. ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ = อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดพื้นฐาน ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย ดังนี้

- ๑.๑ อ่านออก = รับรู้, เข้าใจความหมายของ คำ ประโยค ข้อความสั้นๆ
- ๑.๒ เขียนได้ = ความสามารถเขียนคำประโยค ข้อความสั้นๆ
- ๑.๓ คิดเลขเป็น = มีวิธีการคิดหลายรูปแบบประยุกต์ใช้ได้
- ๑.๔ ทักษะการคิดพื้นฐาน = ความสามารถในการแสดงออกถึงพฤติกรรม มี ๒ ส่วนย่อย ดังนี้

- ๑.๔.๑ ทักษะการสื่อสาร = ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน
- ๑.๔.๒ ทักษะการคิดที่เป็นแกน = การสังเกต การจับกลุ่ม

- รวบรวมข้อมูล เชื่อมโยง จำแนกประเภท
- ๑.๕ ทักษะชีวิต = การรู้จักตนเอง และมองผู้อื่นในแง่บวก
- ๑.๖ ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย = ความสามารถในการสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ใช้คำที่สุภาพ

๒. ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ = อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง มีทักษะการคิดพื้นฐาน ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

๒.๑ อ่านคล่อง = อ่านออกเสียงชัดเจน ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ จับใจความเรื่องที่อ่านได้

๒.๒ เขียนคล่อง = เขียนคำ ประโยค ข้อความ เรื่องราวถูกต้องตามหลักเกณฑ์

๒.๓ คิดเลขคล่อง = คิดหาคำตอบได้รวดเร็วถูกต้อง

๒.๔ ทักษะการคิดพื้นฐาน = ความสามารถในการแสดงออกถึงพฤติกรรม

๒.๔.๑ ทักษะการสื่อสาร = ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน

๒.๔.๒ ทักษะการคิดที่เป็นแกน = ตั้งคำถาม ใช้เหตุผล แปลความ

๒.๕ ทักษะชีวิต = เน้นให้มีความสามารถในการปรับตัว เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

๒.๖ ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย = รับและส่งสารอย่างมีเหตุผล

๓. ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ = แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

๓.๑ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง = กระบวนการค้นคว้า นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยตนเอง

๓.๒ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ = นำแนวคิด หลักการกระบวนการทางเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

๓.๓ ทักษะการคิดขั้นสูง = การคิดต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมาย จนชำนาญ เช่น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน สรุปลงความเห็น

๓.๔ ทักษะชีวิต = เน้นให้มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต มีจิตอาสา หลีกเลียงจากสถานการณ์ซับซ้อน

๓.๕ ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ = รับและส่งสารอย่างมีเหตุผล

๔. ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ = การแสวงหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ใช้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) มีทักษะการคิดขั้นสูง

๔.๑ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อแก้ปัญหา = ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์

๔.๒ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ = ความสามารถในการนำแนวคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ วิธีการมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

๔.๓ ภาษาอังกฤษ = รับส่งสาร ได้ตรงความหมาย คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน

๔.๔ ทักษะการคิดขั้นสูง = อาศัยการสื่อความหมาย ทักษะที่เป็นแกนหลายๆทักษะมาพัฒนาจนชำนาญ

๔.๕ ทักษะชีวิต = เน้นการมีความสามารถในการปรับเป้าหมาย แผนและทิศทาง การดำเนินชีวิตสู่ความสำเร็จ สร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตตัวเอง

๔.๖ ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย = รับ และ ส่งสาร แสดงความคิดใหม่ จากเรื่องที่ฟัง ดู และ อ่าน ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

➤ ด้านคุณลักษณะ

จุดเน้นตามช่วงวัย

- ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ = ใฝ่ดี
- ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ = ใฝ่เรียนรู้
- ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ = อยู่อย่างพอเพียง
- ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ = มุ่งมั่นในการทำงาน

ความหมาย

- ใฝ่ดี = การแสดงออกถึงความมีเหตุผล รู้จักแยกแยะถูก ผิด
- ใฝ่เรียนรู้ = รักการอ่าน แสวงหาความรู้เพิ่ม
- อยู่อย่างพอเพียง = ดำเนินชีวิตด้วยความประหยัดไม่ฟุ้งเฟ้อ
- มุ่งมั่นในการทำงาน = แสดงออกถึงความตั้งใจและความรับผิดชอบด้วยความเพียร

➤ การพัฒนาผู้เรียน

ความสามารถในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ภูมิใจในความเป็นไทย

➤ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณภาพของผู้เรียนด้าน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และจิตสำนึกที่กำหนดขึ้นโดย พิจารณาจากสภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงโลกยุคปัจจุบัน

■ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

■ แนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
๒. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม โดยครูที่รับผิดชอบกิจกรรม
 - ๒.๑ ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมตัวบ่งชี้ เกณฑ์การให้คะแนน
 - ๒.๒ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๓ ศึกษาและกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน
 - ครูประจำชั้นบูรณาการร่วมกันประเมินกับครูใน ๘ กลุ่มสาระ
 - ครูประจำชั้นบูรณาการกับครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - ครูประจำชั้นบูรณาการร่วมกันประเมินกับครูที่รับผิดชอบจัดโครงการ
 - ครูประจำชั้นร่วมปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกในชีวิตของผู้เรียน
 - ๒.๔ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนก่อนพัฒนา
 - ๒.๕ สร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม
 - ๒.๖ ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็นระยะๆ
 - ๒.๗ รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้อง

➤ ความหมาย ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ ของคุณลักษณะพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ = คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ		
๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ	ยืนตรงเคารพธงชาติทุกครั้ง สามัคคีในหมู่คณะ ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน ร้องเพลงชาติได้	
๑.๒ อารมณ์ดีซึ่งความเป็นไทย	พูด เขียน ภาษาไทยได้ถูกต้อง ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ แต่งกายชุดนักเรียนด้วยความ เรียบร้อย ภูมิใจในความเป็นไทย หวงแหนปกป้องชาติไทย	
๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา	เข้าร่วมศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามหลักศาสนา เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	
๑.๔ เคารพเทิดทูนสถาบันฯ	เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นฯ ยืนตรงร้องเพลงสรรเสริญได้ แสดงความจงรักภักดี ติดธงสัญลักษณ์	

๒. ซื่อสัตย์ สุจริต = ลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น		
๒.๑ ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา ใจ	ให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ไม่พูดโกหก	
๒.๒ ปฏิบัติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	ไม่ลิกขโมย มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ไม่ลอกการบ้าน เก็บของได้ส่งคืนครู	

๓. มีวินัย = แสดงออกถึงความยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม		
๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ทำตามข้อตกลง ส่งงานตรงเวลา เข้าแถวทุกวัน รับผิดชอบงาน แต่งกายถูกต้อง เข้าห้องเรียนตามเวลา แปร่งฟันตอนกลางวัน	

๔. ใฝ่เรียนรู้ = ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกห้องเรียน		
๔.๑ ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	ตั้งใจเรียน เข้าเรียนทุกชั่วโมง สนใจกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้	
๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายใน ภายนอกห้องเรียน ด้วยการเลือกใช้อย่างเหมาะสม	เข้าห้องสมุด บันทึกความรู้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนและครู ใช้สื่อ อินเทอร์เน็ต ค้นคว้าหาความรู้	

๕. อยู่อย่างพอเพียง = แสดงออกถึงการดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกัน		
๕.๑ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบมีคุณธรรม	ใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการออมทรัพย์ ใช้ทรัพย์สินของตนอย่างประหยัด	
๕.๒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	นำเสนอข่าวสารหน้าชั้นเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ ติดตามข่าวสาร ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ วางแผนการเรียน การทำงาน ยอมรับเพื่อน เชื่อฟังคำสั่งสอนของ ครู อาจารย์	

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน = ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงาน ด้วยความเพียรพยายามอดทน		
๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน	ตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบงาน เอาใจใส่ต่องาน แก่ไขงาน	
๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ขยัน อดทน ในการทำงาน ชื่นชมผลงานของตนและเพื่อน มีความพยายามในการทำงาน	

๗. รักความเป็นไทย = แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทยฯ		
๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม กตัญญูทวดเทวี	มีมารยาท สัมมาคารวะ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เข้าร่วมกิจกรรมฯ	
๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้ถูกต้อง	ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง พูดภาษาไทยได้ถูกต้อง สื่อสารกับผู้อื่นเข้าใจได้	
๗.๓ อนุรักษ์ และ สืบ ทอด ภูมิปัญญาไทย	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถบอกภูมิปัญญาในท้องถิ่นได้ มีส่วนร่วมในการสืบทอด	

๘. มีจิตสาธารณะ = แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้อื่น ชุมชน สังคม		
๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน	ช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงาน ช่วยเหลือครูในการทำงาน แบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนที่ขาดแคลน ทำงานกลุ่มอย่างเต็มใจ	
๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อ โรงเรียน ชุมชน สังคม	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำกิจกรรมเขตรับผิดชอบ รักษาความสะอาดห้องเรียน	

➤ ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลำดับ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวอย่างกิจกรรม
๑	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑. กิจกรรมวันสำคัญทางชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วันพ่อ วันแม่ วันรัฐธรรมนูญ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ๒. ร้องเพลงชาติหน้าเสาธง ๓. กิจกรรมนักเรียนวิถีพุทธ ๔. สวดมนต์แผ่เมตตา กรวดน้ำ ๕. กิจกรรมทำบุญ ตักบาตร
๒	ซื่อสัตย์ สุจริต	๑. ธนาคารความดี ๒. เข้าค่ายคุณธรรม/จริยธรรม ๓. โรงเรียนวิถีพุทธ ๔. บ้านที่ความดี ๕. ของหายได้คืน
๓	มีวินัย	๑. กิจกรรมประชาธิปไตย ๒. เข้าค่ายลูกเสือ ๓. กิจกรรม ๕ ส ๔. การออมทรัพย์ ๕. ทำความสะอาดเวรฯ
๔	ใฝ่เรียนรู้	๑. ห้องสมุดมีชีวิต ๒. การสอนแบบโครงงาน ๓. รักการอ่าน ๔. ชุมชมคอมพิวเตอร์
๕	อยู่อย่างพอเพียง	๑. กิจกรรมการทำงานอาชีพฯ ๒. ใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓. ประกันคุณภาพชีวิต ๔. บ้านที่กรายรับ รายจ่าย
๖	มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. กิจกรรมกลุ่มสี ๒. กิจกรรมอื่นๆ
๗	รักความเป็นไทย	๑. ชุมนุมดนตรี นาฏศิลป์ ๒. การละเล่นไทย ๓. มารยาทไทย
๘	มีจิตสาธารณะ	๑. ปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ ๒. กำจัดลูกน้ำยุงลาย ๓. อาสาพัฒนา ๔. เพื่อนช่วยเพื่อน

➤ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- **หลักการ**
 ๑. มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่ชัดเจน
 ๒. ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มศักยภาพ
 ๓. ปลูกฝังจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
 ๔. ยึดหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- **เป้าหมาย**

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ
- **แนวการจัดกิจกรรม**

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

 ๑. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
 ๒. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย
 ๓. จัดกิจกรรมทั้ง ๓ อย่าง สมดุล (แนะแนว,นักเรียน, เพื่อสังคมฯ)
 ๔. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีการสำรวจและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์
 ๕. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

- **ขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**
 ๑. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ๒. ตอบสนองความสนใจ ความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน
 ๓. ปลูกฝัง จิตสำนึก การทำประโยชน์ต่อสังคม
 ๔. ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆ
- **โครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**
 ๑. ชั้นประถมศึกษาปีที่๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓ ปีละ ๑๒๐ ชั่วโมง
 ๒. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ รวม ๓ ปี ๓๖๐ ชั่วโมง
- **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยกิจกรรม ๓ ลักษณะดังนี้**
 ๑. **กิจกรรมแนะแนว**

ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ฯ

 - **หลักการ** จัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนและวิถีทัศน์ของสถานศึกษา
 - **วัตถุประสงค์**
 ๑. ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ เห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น
 ๒. วางแผนการศึกษา อาชีพ การดำเนินชีวิต
 ๓. ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
 - **การประเมินกิจกรรมแนะแนว มี ๒ ลักษณะ**
 ๑. ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน = ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง
 ๒. ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน = ผ่าน ไม่ผ่าน
 ๒. **กิจกรรมนักเรียน**

มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี รับผิดชอบทำงานร่วมกัน

 - **หลักการ** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ
 - **การดำเนินกิจกรรม ควรจัดทำดังนี้**
 ๑. จัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความสนใจ
 ๒. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกัน
 ๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
 ๔. ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามความถนัดและสนใจ
- **ขอบข่ายกิจกรรม**
 ๑. **กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญฯ นศท.**
 - ๑.๑ **กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี** = เป็นกิจกรรมกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี
 - หลักการ
 ๑. หลักศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ
 ๒. จงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 ๓. เข้าร่วมพัฒนาสังคม
 ๔. รับผิดชอบ
 ๕. ยึดมั่นในกฎ คำปฏิญาณ

- ขอบข่าย ลูกเสือ มี ๔ ประเภท “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”
๑. ลูกเสือสำรอง (ป.๑ -ป.๓) จงทำดี ดวงดาวดวงที่ ๑ ๒ ๓ หมู่ ๒ - ๖ หมู่ หมู่ละ ๔ - ๖ คน (๖ - ๑๐ปี)
 ๒. ลูกเสือสามัญ (ป.๔ - ป.๖) จงเตรียมพร้อม ลูกเสือ ตรี โท เอก หมู่ ๒ - ๖ หมู่ หมู่ละ ๖ - ๘ คน (๑๑ - ๑๖ปี)
 ๒. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ม.๑ - ม.๓) มองไกล ลูกเสือ โลก ชั้นพิเศษ หลวง หมู่ ๒ - ๖ หมู่ หมู่ละ ๔ - ๘ คน (๑๔ - ๑๘ปี)
 ๒. ลูกเสือวิสามัญ (ม.๔ - ม.๖) จงเตรียมพร้อม เตรียมลูกเสือวิสามัญ สรรวจตนเอง วิชาพิเศษ หมู่ ๒ - ๖ หมู่ หมู่ละ ๔ - ๖ คน (๑๖ - ๒๕ ปี)

๑.๒ กิจกรรมยุวกาชาด = เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย จิตสำนึกในหารทำประโยชน์แก่สังคม

- หลักการ ๑. สร้างพื้นฐานในการคิด
๒. หลากหลายในกิจกรรม
๓. ตอบสนองความต้องการแท้จริงในสถานศึกษา
- ขอบข่าย ยุวกาชาด มี ๔ ระดับ
๑. สมาชิกยุวกาชาด ระดับ ๑ ชั้น ป.๑ - ป.๓
 ๒. สมาชิกยุวกาชาด ระดับ ๒ ชั้น ป.๔ - ป.๖
 ๓. สมาชิกยุวกาชาด ระดับ ๓ ชั้น ม.๑ - ม.๓
 ๔. สมาชิกยุวกาชาด ระดับ ๔ ชั้น ม.๔ - ม.๖

๑.๓ กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ = เป็นกิจกรรมอาสาสมัคร นานาชาติสำหรับเด็กผู้หญิงและสตรีไม่จำกัดเชื้อชาติ เป้าหมาย เด็กผู้หญิงให้เป็นพลเมืองดีมีประโยชน์ต่อสังคม

- ขอบข่าย ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มี ๔ รุ่น
๑. รุ่นที่ ๑ นกน้อย อนุบาล ๑ - ๓
 ๒. รุ่นที่ ๒ นกสีฟ้า ป.๑ - ๖
 ๓. รุ่นที่ ๓ รุ่นกลาง ม.๑ - ๓
 ๔. รุ่นที่ ๔ รุ่นใหญ่ ม.๔ - ๖

๑.๔ กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหาร = มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย เชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่ง เกิดขึ้นจากความสมัครใจของผู้เรียนเอง

- ขอบข่าย นศท มี ระดับ
๑. นศท ชั้นปีที่ ๑, ๒ ศึกษาวิชาทหารเบื้องต้น ระดับพื้นฐาน
 ๒. นศท ชั้นปีที่ ๓ ศึกษาระดับบังคับหมู่

๒. กิจกรรมชุมนุม ชมรม

สถานศึกษาสนับสนุนให้ผู้เรียนนวมกลุ่มกันจัดขึ้นตามความสนใจ

๑. ชุมนุม = รวมกลุ่มตามความสนใจความถนัดเรื่องเดียวกัน
๒. ชมรม = มีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

จามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร

หลักการ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม

การจัดกิจกรรม

๑. ภายในโรงเรียน = กิจกรรมวิถีชีวิตเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก
๒. ภายนอกโรงเรียน = กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม

แนวการจัดกิจกรรม

๑. ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจ ศึกษา ปัญหาต่างๆ
๒. ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา
๓. ขั้นตอนที่ ๓ วางแผนออกแบบกิจกรรม
๔. ขั้นตอนที่ ๔ ปฏิบัติกิจกรรมตามแผน
๕. ขั้นตอนที่ ๕ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

สถานศึกษาจัดสรรเวลาดังนี้

ป.๑ - ป.๖	รวม ๖๐ ชม.	ปีละ ๑๐ ชม.
ม.๑ - ม.๓	๔๕ ชม.	ปีละ ๑๕ ชม.
ม.๔ - ม.๖	๖๐ ชม.	ปีละ ๒๐ ชม.

- แนวทางการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน
 ๑. เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา
 ๒. ชุมชน ท้องถิ่น เป็นศูนย์รวมชีวิตและวิถีชีวิตของผู้นคน เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งทางธรรมชาติ สังคมการเมือง
 ๓. การเรียนรู้จากวิถีชีวิตในชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน

	ในโรงเรียน	นอกห้องเรียน
สถานศึกษา	๑. ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้	๑. ทุกที่ กว้างใหญ่
แหล่งเรียนรู้	๒. ครู หนังสือ ตำรา	๒. ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน
วิธีการเรียนรู้	๓. นักเรียน ผู้รับความรู้	๓. ผู้ปฏิบัติการเรียนรู้
บรรยากาศ	๔. ในโลกสี่เหลี่ยมแคบๆ	๔. ในโลกกว้างใหญ่
ทักษะ	๕. การรับรู้	๕. กำลักรวจ รวบรวม

■ การออกแบบกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาทักษะ และความสามารถตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ

๑. กำหนดเป้าหมาย = ระบุทักษะ ความสารถที่ต้องการพัฒนาตามจุดเน้น

๒. ปรับตารางเรียน = จัดสัดส่วนทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียนให้สัมพันธ์กัน

- ตัวอย่าง
- ช่วงเช้า ๑. จัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว เหตุการณ์ข่าวสั้นๆ จัดทุกวันวันละ ๓๐ นาที
๒. จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ในกลุ่มสาระหลัก ไทย คณิต วิทยาศาสตร์ สังคม

ไทย คณิต เรียนทุกวัน วันละ ๑ ชม.
ประวัติศาสตร์ สัปดาห์ละ ๑ ชม.
ภาษาอังกฤษ สัปดาห์ละ ๑ ชม.

ช่วงบ่าย ลงมือปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มสาระ

๓. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

■ ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับโรงเรียน กำหนดแผนเดินทางสู่ความสำเร็จ

ระยะที่ ๑ เริ่มต้นวิเคราะห์ ทบทวนสิ่งที่มีอยู่แล้ว

ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
มีแผนพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น
มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอ
ตารางเรียนที่ยืดหยุ่น
มีกิจกรรมนอกห้องเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐
เครื่องมือวัดที่หลากหลาย

ระยะที่ ๒ บ่มเพาะประสบการณ์

ผู้เรียนสืบค้นทำโครงการงาน
ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่คุ้มค่า
จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ชุมชนเข้าใจร่วมมือฯ
ครูพัฒนากระบวนการที่มีประสิทธิภาพ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระยะที่ ๓ สานต่อองค์ความรู้

ปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
วิจัยผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
รายงานผลความก้าวหน้า
สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระยะที่ ๔ นำวิถีสู่คุณภาพ

มีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
มีนวัตกรรมตามจุดเน้น
มีเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ
มีการเผยแพร่งานวิจัย

ระยะที่ ๕ มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่

ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
ครูเป็นมืออาชีพ
โรงเรียนมีการจัดการความรู้
มีเครือข่ายร่วมพัฒนาที่เข้มแข็ง
สาธารณชน ยอมรับและพึงพอใจ

➤ แนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน

- **อัตมโนทัศน์ (Self concept)** = เจตคติ ความรู้สึก และการยอมรับของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง “ การมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองเช่นไร จะสะท้อนให้เห็นว่าตนเองมองคนอื่นอย่างไร ”

➤ การจัดการเรียนการสอน พัฒนาการตามวัย

- **ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๓) (๖ - ๙ ปี)**
 - **ด้านร่างกาย** = ครูควรให้เด็กพักผ่อนบ่อยๆ และให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เด็กวัยนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมกล้ามเนื้อ ครูสอนควรระมัดระวัง
 - **ด้านสังคม** = ครูควรจัดกิจกรรมศึกษาสัมพันธ์ภาพของเด็กๆ เด็กวัยนี้จะปฏิบัติตามเกณฑ์เคร่งครัด ครูควรคอยชี้แนะ
 - **ด้านอารมณ์** = ครูควรระมัดระวังหลีกเลี่ยง คำพูดถากถาง ครูควรมอบหมายงานให้เด็กทำอย่างทั่วถึง
 - **ด้านสติปัญญา** = ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนตอบ ครูควรจัดกิจกรรมสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กได้
- **ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔ - ป.๖) (๙ - ๑๒ ปี)**
 - **ด้านร่างกาย** = ครูควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็ก ครูควรอธิบายและชักจูงให้ไปทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การเล่นกีฬาฯ ครูควรสนับสนุนให้เด็กทำงานที่ใช้ความปราณีต
 - **ด้านสังคม** = ครูควรพยายามลดความซาบซึ้งที่นักเรียนมีลงแต่ไม่ควรทำเป็นเรื่องตลก
 - **ด้านอารมณ์** = ครูควรให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นมากกว่าการท่องจำ ครูควรให้เด็กตั้งเกณฑ์เกี่ยวกับระเบียบวินัยในห้องเรียน
 - **ด้านสติปัญญา** = ครูควรทำกิจกรรมหลายอย่างและให้เลือกว่าชอบกิจกรรมใดมากที่สุด ครูควรอดทนให้มากที่สุด
- **ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ - ม.๓) (๑๒ - ๑๕ ปี)**
 - **ด้านร่างกาย** = เด็กวัยนี้เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ครูควนสอนเรื่องเพศศึกษา ครูควรชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เด็ก
 - **ด้านสังคม** = ครูควรให้ความสนิทสนมและเป็นกันเองแก่เด็ก ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการวางตัวและการคบเพื่อนต่างเพศ
 - **ด้านอารมณ์** = เด็กวัยนี้จะไม่มียารมณ์แน่นอน ครูควรมีความคงเส้นคงวา ในการปฏิบัติต่อเด็กแสดงการยอมรับและให้เกียรติ
 - **ด้านสติปัญญา** = ครูควรหากิจกรรมที่ทำทำให้เด็กทำ แต่ทั้งนี้ครูต้องมีความอดทนในการอธิบายไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือเยาะเย้ย
- **ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ - ม.๖) (๑๕ - ๑๘ ปี)**
 - **ด้านร่างกาย** = เด็กโตเต็มที่ครูควรให้คำแนะนำที่ดีแก่เด็กวัยนี้
 - **ด้านสังคม** = เด็กชอบทำตามกลุ่มมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่มากขึ้น ครูควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก
 - **ด้านอารมณ์** = เด็กวัยนี้จะมี ความขัดแย้งกับพ่อแม่ ครูควรให้ความเห็นอกเห็นใจและคำปรึกษาที่ดี เด็กจะมีการแสดงออกที่แข็งกร้าว ครูต้องพยายามเข้าใจพฤติกรรมเหล่านั้น ส่งเสริมให้เขาพิสูจน์ความเป็นผู้ใหญ่ในการทำกิจกรรมที่เขาถนัด
 - **ด้านสติปัญญา** = ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพในตัว เด็กวัยนี้จะคำนึงถึงการมี “ปรัชญาชีวิต” โดยมุ่งเกี่ยวกับ ศีลธรรม ศาสนา ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กมีการอภิปรายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีชีวิต

➤ สติลาการเรียนรู้ Learning style หรือ รูปแบบการเรียนรู้

เด็กแต่ละคนจะมีสติลาการเรียนรู้หรือรูปแบบการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน Learn how to learn การสอนให้เด็กเรียนรู้วิธีที่ถูกต้อง

■ การเรียนรู้ของมนุษย์มี ๓ ทาง

๑. **การเรียนรู้โดยการมองเห็น (ทางสายตา) Visual perceptrs**
เรียนรู้ได้ดีจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง เขียนเรื่องราวเนื้อหาเป็นรูปภาพได้ ลักษณะคำพูดของกลุ่มนี้คือ “ฉันเห็นหรือฉันเห็นเป็นภาพ” ครูควรแนะนำให้เรียนทางด้าน สถาปัตยกรรม การออกแบบ มัธยมศึกษา พวก Visual perceptrs ๖๐ -๖๕ % ของประชากร
๒. **การเรียนรู้ทางโสตประสาทหรือการได้ยิน Auditory perceptrs**
จะเรียนรู้ได้ดีถ้าได้ฟังหรือได้พูด จะไม่สนใจรูปภาพ ไม่สร้างภาพทักษะกลุ่มนี้คือ ได้ยิน และได้ฟังเหนือกว่าคนอื่น ชอบพูดว่า “ฉันได้ยินมาว่า ได้ฟังมาเหมือนกันว่า ” ครูควรแนะนำให้เรียนด้านดนตรี ด้านกฎหมาย นักการเมือง นักจิตวิทยา พิธีกร ดีใจ ฯ พวก Auditory perceptrs ๓๐ -๓๕ % ของประชากรทั้งหมด
๓. **การเรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก kinesthetic perceptrs**
เป็นพวกที่เรียนรู้ผ่านทางความรู้สึกการเคลื่อนไหวและร่างกายเรียนรู้ได้จากการสัมผัสและความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน เวลานั่งในห้องจะนั่งไม่ติดที่ไม่สนใจบทเรียน “ครูสามารถจัดคำพูดสำหรับเด็กว่า ฉันรู้สึกที่ว่า....” เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหามากหาครูผู้สอนให้เด็กไปยืนเล่าเรื่องราวหน้าห้อง ครูควรแนะนำให้เด็กเรียน การก่อสร้าง การเดินร่ำ พลศึกษา พวก kinesthetic perceptrs ๕ - ๑๐% ของประชากรทั้งหมด

➤ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การส่งเสริมป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

กระบวนการทำงานมีองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ระเบียบสะสม
- การประเมินพฤติกรรม SDQ
- การสัมภาษณ์นักเรียน
- การเยี่ยมบ้านนักเรียน
- บันทึกข้อมูลสุขภาพ
- สังเกตพฤติกรรมนักเรียน

๒. การคัดกรองนักเรียน

- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

๓. การส่งเสริมนักเรียน

- จัดกิจกรรมโฮมรูม
- จัดประชุมผู้ปกครอง

๔. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

- ให้คำปรึกษา
- จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหา เสริมหลักสูตร (กิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติด วันภาษาไทยฯ)
- ประสานงานกับชุมชน
- การตรวจปัสสาวะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

๕. การส่งต่อ

๑. ทีมนำ(ผอ.สถานศึกษา)ประชุมภาคเรียนละ ๑ ครั้ง
๒. ทีมประสาน(รองผอ.)ประชุมเดือนละ๑ครั้ง
๓. ทีมทำ(หัวหน้าระดับชั้น)ประชุมสัปดาห์ละ๑ครั้ง

ขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

๒. คัดกรองนักเรียน

กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

๓. ส่งเสริมและพัฒนา ๔. ป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ดีขึ้น พฤติกรรมดีขึ้นหรือไม่
ไม่ตี

๕. ส่งต่อ (ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง หรือ ครูท่านอื่นในโรงเรียน)

๕. การบริหารจัดการชั้นเรียน

Classroom management

➤ คำจำกัดความ ความหมายของ นักการบริหารการศึกษา

- Moore = การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นกระบวนการของการจัดระบบระเบียบ และนำกิจการของห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้
- Kauchak , Eggen = การบริหารจัดการชั้นเรียนประกอบด้วยความคิด การวางแผน และการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงของครูที่สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบระเบียบ และส่งเสริมการเรียนรู้ มีเป้าหมาย ๒ ประการคือ
 - ๑. รั้งสรรค์สิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความเป็นไปได้มากที่สุด ครูสะท้อนการปฏิบัติงานของตนเอง
 - ๒. พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการจัดการและนำตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- Profee โปรฟี = การที่ครูสร้างและคงสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมการสร้างสรรค์ภาวะ
- Berden เบอร์เดน = เป็นยุทธศาสตร์และการปฏิบัติที่ครูใช้เพื่อคงสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล = การสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
- สรุป >>>> การบริหารจัดการชั้นเรียนหมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้อ การจัดการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน การกำกับดูแลนักเรียนรายชั้นหรือรายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสุขและปลอดภัยของผู้เรียน

➤ สิ่งที่จะได้จากจัดการในชั้นเรียน

๑. การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
๒. สภาพแวดล้อมของชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
๓. ความมีระเบียบวินัย เคารพกฎระเบียบ ลดทอนปัญหาทางพฤติกรรม
๔. ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก
๕. บรรยากาศทางจริยธรรมและสังคมประชาธิปไตย

➤ กระบวนการจัดการในชั้นเรียน ๔ ขั้นตอน

๑. การกำหนดสภาพที่พึงปรารถนา (Specifying Desirable condition)
= การทำให้ชั้นเรียนอยู่ในสภาพที่เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพให้ประโยชน์ ๒ ประการ คือ
 - ๑.๑ ครูมีทิศทางที่แน่นอน
 - ๑.๒ ครูมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถประเมินผลได้
๒. การวิเคราะห์สภาพห้องเรียนอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Analyzing Existing Classroom Conditions)
๓. การเลือกใช้ยุทธวิธีการจัดการในชั้นเรียน (Selecting and Utilizing Managerial Strategies)
๔. การประเมินประสิทธิภาพการจัดการในชั้นเรียน (Assessing Managerial Effectiveness)

➤ วิธีการจัดการในชั้นเรียน

๑. Weber ประกอบด้วย

๑. การใช้อำนาจ	๒. การข่มขู่
๓. การให้อิสระ	๔. การทำตาม
๕. การจัดการเรียนการสอน	๖. การปรับพฤติกรรม
๗. การสร้างบรรยากาศทางอารมณ์และสังคม	๘. กระบวนการกลุ่ม

๒. ซิคเคด แคนซ์ ประกอบด้วย

๑. วิธีการจัดการตามมุมมองด้านพฤติกรรมศาสตร์ พื้นฐานจาก การเสริมแรง
๒. วิธีการจัดการตามมุมมองด้านจิตวิทยา ครูต้องให้ความรัก ความเข้าใจ
๓. วิธีการจัดการตามมุมมองการจัดการกับกลุ่ม การเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

➤ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

• ความหมาย

เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมกระบวนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนสร้างความมีระเบียบวินัย

• ความสำคัญ

๑. การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น
๒. สร้างเสริมลักษณะที่พึงปรารถนา ความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน
๓. ส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน
๔. ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างความสนใจในบทเรียนให้มากยิ่งขึ้น
๕. ส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
๖. สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน การมาโรงเรียน

• สรุป การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน ใฝ่เรียนรู้ในที่สุด

• ลักษณะ บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน มี ๖ ลักษณะ ดังนี้

๑. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) = ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน
๒. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) = มีโอกาสคิดค้น ได้ตัดสินใจ ไม่เครียด
๓. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) = นักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ
๔. บรรยากาศที่อบอุ่น (warmth) = เป็นบรรยากาศด้านจิตใจ ส่งเสริมการเรียนรู้
๕. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) = ฝึกความมีระเบียบ วินัย
๖. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) = ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จ

• ประเภท บรรยากาศในชั้นเรียน มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑. บรรยากาศทางกายภาพ Physical = การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ การจัดโต๊ะ เก้าอี้นักเรียน

- ขนาดเหมาะสมกับรูปร่างและวัยของนักเรียน
- ให้มีช่องว่างระหว่างแถว เพื่อความสะดวกและทำกิจกรรม
- ให้มีความสะดวกต่อการทำความสะอาด และการเคลื่อนย้าย
- มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น T U O เป็นต้น
- ที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานได้ชัดเจน
- แถวหน้าของโต๊ะนักเรียนห่างกระดานไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

๑.๒ การจัดโต๊ะครู

- ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสมหรือ(ด้านหลังของห้องเรียน)
- ให้มีความระเบียบเรียบร้อยทั้งบนโต๊ะและในลิ้นชัก

๑.๓ การจัดป้ายนิเทศ

- ออกแบบให้สวยงาม สร้างความดึงดูดใจ
- จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียน
- จัดให้ใหม่อยู่เสมอ
- จัดติดผลงานนักเรียน

○ แนวการจัดป้ายนิเทศ

- ๓.๑ กำหนดเนื้อหา , ศึกษาเนื้อหา
- ๓.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัด
- ๓.๓ กำหนดชื่อเรื่อง (สั้นๆได้ใจความ)
- ๓.๔ วางแผนการจัดคร่าวๆไว้ในใจ
- ๓.๕ ออกแบบการจัดการที่แน่นอน
- ๓.๖ ลงมือจัดเตรียมชิ้นส่วนต่างๆ
- ๓.๗ ลงมือจัดจริงตามแบบที่วางไว้

๑.๔ การจัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ

๔.๑ อากาศถ่ายเท	๔.๒ แสงสว่างพอเหมาะ
๔.๓ ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ	๔.๔ สะอาด

๑.๕ การจัดมุมต่างๆในห้อง

- ๕.๑ มุมหนังสือ, มุมรักการอ่าน
- ๕.๒ มุมเสริมความรู้
- ๕.๓ มุมแสดงผลงานนักเรียน
- ๕.๔ ตู้เก็บสื่อการเรียน
- ๕.๕ การประดับตกแต่งห้องเรียน
- ๕.๖ มุมเก็บอุปกรณ์ความสะดวก

๒. บรรยายภาคด้านจิตวิทยา Psychological = บรรยายภาคด้านจิตใจ มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ บุคลิกภาพของครู

- การเดิน ยืน นั่ง ท่าทาง เหมาะสมกับความเป็นครู

๒.๒ พฤติกรรมการสอนของครู

- ครูต้องใช้เทคนิค ทักษะที่สอดคล้องเหมาะสม
- ตอบสนองพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม
- เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
- ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่ไม่เบื่อหน่าย

๒.๓ เทคนิคการปกครองชั้นเรียนของครู ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

- หลักประชาธิปไตย
- หลักพรหมวิหาร ๔
- หลักความยุติธรรม
- หลักความใกล้ชิด

๒.๔ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) เป็นความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล ๒ คน หรือ ๒ ฝ่าย มี ๓ ลักษณะคือ

- ๑. ครูกับนักเรียน
- ๒. นักเรียนกับนักเรียน
- ๓. ทางวาจา

หลักปฏิสัมพันธ์ทางวาจา มีดังนี้

- ๓.๑ สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน
- ๓.๒ การเรียนได้ผลดี ความหมายถูกต้อง
- ๓.๓ นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะรับวิชาการ
- ๓.๔ นักเรียนเกิดความไว้วางใจในครู
- ๓.๕ แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ดี
- ๓.๖ สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดเจตคติ

➤ หลักการจัดการชั้นเรียน

๑. ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
๒. จัดชั้นเรียนเพื่อเสริมความรู้ทุกด้าน
๓. จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี
๔. จัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม
๕. จัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย
๖. จัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย
 - การทำงานกลุ่มแลกเปลี่ยนทัศนะ
 - การสลับที่นั่ง
 - การหมุนเวียนการเป็นผู้นำกลุ่ม
๗. การจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร

➤ ลักษณะชั้นเรียนที่ดี

๑. สีสันน่าดู สบายตา อากาศถ่ายเท
๒. จัดโต๊ะ เก้าอี้ เอื้อต่อการเรียนการสอน
๓. ให้อุณหภูมิเรียนอย่างมีความสุข
๔. ใช้ประโยชน์ในชั้นเรียนให้มีคุณค่า
๕. จัดชั้นเรียนให้มีความพร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง
๖. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น

➤ รูปแบบการจัดชั้นเรียน

แบ่งตามวิธีการสอนได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. ชั้นเรียนแบบธรรมดา “ครูเป็นศูนย์กลาง”ไม่เอื้อต่อหลักสูตรใหม่

- โต๊ะเรียนอาจเป็นโต๊ะเดี่ยวหรือคู่
- ครูเป็นศูนย์กลางคอยป้อนให้ผู้เรียนตลอดเวลา

๒. ชั้นเรียนแบบนวัตกรรม “เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

- โต๊ะครูไม่จำเป็นต้องอยู่หน้า อาจเคลื่อนย้ายไปตามมุมต่างๆ
- ครูพูดน้อยลง ให้นักเรียนได้คิด ชักถาม แก้ไขปัญหา

➤ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข

๑. ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความสุข สดชื่น เบิกบาน
๒. ผู้เรียนเกิดกำลังใจ ใฝ่เรียนรู้ ไม่ท้อแท้ ท้อถอย
๓. ผู้เรียนมีจิตใจที่ดีงาม
๔. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตัวเอง
๕. ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

➤ ประเภทของการเรียนรู้ที่มีความสุข (ตามท่าน พระธรรมปิฎก) มี ๒ แบบ ดังนี้

๑. ความสุขที่อาศัยจากปัจจัยภายนอก = เกิดจากสภาพแวดล้อม มีกัลยาณมิตร เช่น ครู อาจารย์ เป็นผู้สร้างบรรยากาศแห่งความรัก
๒. ความสุขที่เกิดจากปัจจัยภายใน = ซึ่งเกิดจากภายในตัวผู้เรียนเอง ซึ่งควรมุ่งสร้างความสุขจากปัจจัยภายใน

➤ ข้อคำนึงในการจัดการเรียนรู้

๑. ควรเริ่มจากง่าย ไปสู่ ยาก คำนึงถึง วุฒิภาวะความสารถในการรับรู้ของเด็กแต่ละวัย
๒. เรียนสนุกไม่น่าเบื่อตอบสนองความสนใจของนักเรียน
๓. ทุกชั้นตอนมุ่งพัฒนาส่งเสริมกระบวนการคิด
๔. การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ
๕. กิจกรรมหลากหลายสนุก ชวนให้นักเรียนสนใจต่อบทเรียน
๖. สื่อที่ใช้ ควรเข้าใจให้เกิดการเรียนรู้
๗. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียน

➤ สิ่งที่สำคัญที่สุดครูต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านบุคลิกภาพ	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้
กิริยา วาจา เหมาะสม	เกม เพลง นำมาใช้
ภาษาแจ่มชัด	ปลูกใจให้มันคิด
จัดความกล้าเอียง	ไม่เกาะติดในห้องเรียน
หลีกเลี่ยงการตำหนิ	ผลิตเปลี่ยนเวียนรายงาน
คิดริเริ่มสร้างสรรค์	บูรณาการทุกวิชา
อารมณ์ขันแทรกสร้าง	สรรหาสื่อหลากหลาย
สัมพันธ์ฉันมิตร	เลิกบรรยายให้ปฏิบัติ
ทันโลกเสมอ	จัดทำหลัก Child - Centered
ค้นเจอความสามารถ	

➤ บุคลิกภาพของครู

ประเภทที่ ๑

ถ้าครูแสดงความเป็นมิตร	นักเรียนจะอบอุ่นใจ
ถ้าครูยิ้มแย้ม	นักเรียนจะแจ่มใส
ถ้าครูอารมณ์ขัน	นักเรียนจะเรียนสนุก
ถ้าครูกระตือรือร้น	นักเรียนจะกระปรี้กระเปร่า
ถ้าครูมีน้ำเสียงนุ่มนวล	นักเรียนจะสุภาพอ่อนน้อม
ถ้าครูแต่งตัวเรียบร้อย	นักเรียนจะเคารพ
ถ้าครูให้ความเมตตาปราณี	นักเรียนจะมีจิตใจอ่อนโยน
ถ้าครูให้ความยุติธรรม	นักเรียนจะศรัทธา

ประเภทที่ ๒

ถ้าครูเข้มงวด	นักเรียนจะหงุดหงิด
ถ้าครูหน้าหนักตัวขมวด	นักเรียนจะรู้สึกเครียด
ถ้าครูฉุนเฉียว	นักเรียนจะอึดอัด
ถ้าครูปั้นปึ่ง	นักเรียนจะกลัว
ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย	นักเรียนจะขาดความเรียบร้อย
ถ้าครูใช้น้ำเสียงดุดัน	นักเรียนจะหวาดกลัว

ประเภทที่ ๓

ถ้าครูท้อถอย	นักเรียนจะท้อแท้
ถ้าครูเฉยเมย	นักเรียนจะเฉื่อยชา
ถ้าครูเชื่องช้า	นักเรียนจะหงอยเหงาน
ถ้าครูน้ำเสียงราบเรียบ	นักเรียนจะไม่สนใจฟัง
ถ้าครูปล่อยปะละเลย	นักเรียนจะขาดระเบียบวินัย

➤ การบริหารชั้นเรียนแบบคละชั้น

การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นเป็นการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก เริ่มในโรงเรียนต้นแบบ ๘๐๐ โรงเรียนปีการศึกษา ๒๕๕๗

ความหมาย เป็นการนำนักเรียนต่างกลุ่ม ต่างอายุ ต่างความสามารถมา เรียนรู้พร้อมกันในห้องเดียวกัน มีครูคนเดียวจัดกิจกรรมการเรียนรู้

● แนวคิดหลักการการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

๑. เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน
๒. จัดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ (เป็นห้องเรียนแบบธรรมชาติที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตปกติ เด็กทุกคนมีครูสอนดูแลได้ตลอดเวลา)
๓. จับกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการระดับความสามารถในการเรียนรู้ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน
๔. จัดประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองและจากผู้อื่น

● การบริหารชั้นเรียนแบบคละชั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้ มี ๓ ข้อ ดังนี้

๑. การจัดครูเข้าสอน

๑.๑ ด้านความรู้ ครูควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- เทคนิคการจัดชั้นเรียนคละชั้นประกอบด้วย
 - มีวิธีการหลากหลายในการจัดชั้นเรียน
 - จัดกิจกรรมประจำวันให้เด็กคุ้นเคยสามารถเรียนรู้ต่อเนื่องได้
 - มีประสิทธิภาพสูง
 - วิธีการสอนหลากหลาย เช่น การสอนเป็นทีม ฯ
- ความรู้เรื่องประโยชน์ผลดีของการสอนแบบคละชั้น
- การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่สมดุล ครอบคลุมการสอนทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายภาคเรียน รายปี
- การจัดพื้นที่ในห้องเรียน
- วิธีการประเมินผล ที่ปฏิบัติได้ และมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ด้านทักษะและสมรรถนะ ครูผู้สอนควรมีดังนี้

- ทักษะในการจัดการชั้นเรียน (มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกแก่ผู้เรียน)
- ทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล
- ทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ต่อความสามารถของผู้เรียน
- ทักษะการจัดทำ/หาสื่อ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้แบบคละชั้น
- ทักษะการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง

๑.๓ ด้านทัศนคติ

- มีความเชื่อว่าการสอนแบบคละชั้นจะเกิดประโยชน์แก่เด็กทั้งด้านพัฒนาการทางสติปัญญา สังคม อารมณ์
- เชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกันได้
- ผู้ปกครองเห็นประโยชน์การสอนแบบคละชั้น ทั้งด้านวิชาการ อื่นๆ
- การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

๑.๔ การเสริมสร้างวินัยเชิงบวก

ครูกำหนดข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

- จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ให้นักเรียนมีส่วนร่วม
- จำนวนข้อไม่มาก
- ภาษาเข้าใจง่าย บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด
- ภาพประกอบมีสีสัน/เป็นคำกลอน

๒. การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ครูควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

๒.๑ พัฒนาการหรือระดับความสามารถของเด็ก

๒.๒ ระดับการเรียนรู้ ความสนใจ ความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อน ภาษาถิ่น ที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๓ ปริมาณเด็กในชั้นเรียน ครู ๑ คน ไม่ควรเกิน ๒๐ คน

๓. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบคละชั้น มีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ประการ คือ

๓.๑ การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ให้คำนึงถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย รายบุคคล ดังนี้

- มุมสงบ มุมทำงานเดี่ยว
- ศูนย์ทดสอบ
- บริเวณที่ครูใช้สอนทั้งชั้นรวมกัน
- มุมทำงานแบบจับคู่
- บริเวณที่จัดไว้สำหรับทำงานกลุ่มย่อย
- ศูนย์โสตศึกษา ค้นคว้าเอกสาร
- บริเวณที่ครูสอนกลุ่มย่อย
- มีป้ายนิเทศหรือป้ายแสดงผลงานนักเรียน

๓.๒ ลักษณะชั้นเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้ กว้างขวาง มีที่จัดกิจกรรม

๓.๓ การจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ คำนึงถึงเรื่อง ดังนี้

- นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
- สร้างแรงจูงใจเมื่อเด็กเกิดความสนใจ
- จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของนักเรียน
- ใช้สื่อที่หลากหลาย
- จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ท้าทาย
- ห้องเรียนสะอาด จัดเก็บอุปกรณ์เป็นหมวดหมู่
- นักเรียนมีความรู้สึกปลอดภัย มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
- มีป้ายนิเทศ ที่จัดแสดงผลงานเหมาะสม

๓.๔ การจัดตารางเรียน

ควรจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา หรือจุดเน้นของสถานศึกษา

ช่วงเช้าเน้น ภาษา และ คณิตศาสตร์

ช่วงบ่าย จัดตารางแบบบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นทักษะการแสวงหาความรู้ เช่น การคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร ฯ

๖. การวิจัยทางการศึกษา

➤ ความหมายของการวิจัย

นักการศึกษากับความหมาย

- **นันทน์ สุชาติ** = กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือการพยายามค้นหาคำตอบหรือหาความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ
- **ศิริชัย กาญจนาวาสี** = กระบวนการแสวงหาหรือพัฒนาองค์ความรู้ ที่มีลักษณะเป็นนัยทั่วไปอย่างมีระเบียบแบบแผน
- **สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์** = กระบวนการแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่ต้องการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล
- **สรูปได้ว่า** การวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักและวิธีการทางวิทยาศาสตร์

➤ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ค้นหาคำตอบในเรื่องที่ยังไม่รู้
๒. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
๓. สร้างหลักเกณฑ์ทฤษฎีแนวคิดใหม่ ๆ
๔. เป็นพื้นฐานในการวางแผน
๕. แก้ปัญหาต่างๆ

➤ ประเภทของการวิจัย

๑. แบ่งตามประโยชน์การนำไปใช้ ๓ ประเภท

๑. **วิจัยพื้นฐานหรือวิจัยบริสุทธิ์ Basic or pure research**
วิจัยเพื่อขยายขอบข่ายของความรู้ให้กว้างออกไป
๒. **การวิจัยประยุกต์ Applied research**
มุ่งนำผลไปใช้เพื่อปรับปรุงสภาพของสังคมและความเป็นอยู่
๓. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action research**
เพื่อพัฒนาทักษะหรือวิธีการใหม่ๆนำมาแก้ปัญหาการทำงานโดยตรง

๒. แบ่งตามวัตถุประสงค์และการนำเสนอข้อมูล ๕ ประเภท

๑. **การวิจัยขั้นสำรวจ Exploration research**
การรวบรวมข้อมูล พื้นฐานเบื้องต้น เพื่อหาข้อเท็จจริงต่างๆ
๒. **การวิจัยเชิงบรรยาย Descriptive research**
ต้องการหาคำตอบว่า อะไร อย่างไร มากกว่า ทำไม่ ไม่มีการคาดคะเน
๓. **การวิจัยเชิงอธิบาย Explanatory research**
การวิจัยที่พยายามชี้หรืออธิบายให้เห็นว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์
๔. **การวิจัยเชิงคาดคะเน Predictive research**
พยายามชี้ให้เห็นหรือคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต
๕. **การวิจัยเชิงวินิจฉัย Diagnostic research**
เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

๓. แบ่งตามความสามารถในการควบคุมตัวแปร ๓ ประเภท

๑. **การวิจัยเชิงทดลอง Experimental research**
การวิจัยที่ผู้ จัดสร้างสถานการณ์และเงื่อนไขต่างๆมาทดลอง
๒. **การวิจัยเชิงกึ่งทดลอง Quasi experimental research**
ผู้วิจัยสามารถสร้างสถานการณ์เงื่อนไขได้บ้างเป็นบางประเด็น
๓. **การวิจัยเชิงธรรมชาติ Naturalistic research**
การวิจัยที่ไม่มีการจัดสร้างสถานการณ์

๔. แบ่งตามระเบียบวิธีการวิจัย ๓ ประเภท

๑. **การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ History research**
การวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในลักษณะศึกษาหาข้อเท็จจริง
๒. **การวิจัยเชิงบรรยาย Descriptive research**
การบรรยายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคืออะไร
๓. **การวิจัยเชิงทดลอง Experimental research**
การศึกษาหาข้อเท็จจริงด้วยการทดลองภายใต้การควบคุมตัวแปร

๕. แบ่งตามระเบียบวิธีการวิจัยทั่วไป ๖ ประเภท

๑. การวิจัยเชิงทดลอง
๒. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์
๓. การวิจัยเชิงบรรยาย
๔. การวิจัยเชิงสำรวจ
๕. การวิจัยเชิงชาติพันธุ์ วรรณคดี
๖. การวิจัยเชิงประเมินผล

๖. แบ่งตามลักษณะของข้อมูล ๒ ประเภท

๑. **การวิจัยเชิงปริมาณ Quantitative research** = เน้นข้อมูลตัวเลขที่เป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบ
๒. **การวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative research** = เน้นอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ปรากฏการณ์สภาพแวดล้อม

➤ รูปแบบของการวิจัย

๑. **การศึกษาเฉพาะรายกรณี Case Study**

ศึกษาข้อเท็จจริง ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี

๒. **การศึกษาแบบสำรวจ Survey Design**

การสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูล

๓. **การศึกษาแบบการทดลอง Experimental Design**

การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปรากฏการณ์ต่างๆ

➤ คำถามที่ดีในการวิจัย

๑. เป็นประเด็นหรือคำถามที่ทำให้นักวิจัยต้องศึกษา เชิงทฤษฎี ปฏิบัติ ผสมผสานกัน
๒. มีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับความรู้และงานวิจัยที่ผ่านมา
๓. ควรอธิบายให้เห็นจุดประสงค์และขอบเขตของการวิจัยอย่างชัดเจน

➤ ลำดับขั้นตอนในการทำวิจัย แบ่งได้ ๕ ขั้นตอน

๑. **ขั้นกำหนดปัญหา Problem**

เป็นข้อสงสัยใคร่รู้ของผู้วิจัยในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือพบเห็น

๒. **การตั้งสมมติฐาน Hypothesis**

การคาดคะเนคำตอบของปัญหา

๓. **ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล Experimental and data Collection**

ขั้นตอนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะเกี่ยวกับข้อปัญหาที่กำหนดไว้

๔. **ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล Data analysis**

การนำข้อมูลจากข้อ ๓ มาจัดกลุ่มหมวดหมู่ด้วยวิธีการทางสถิติเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ประกอบด้วยตัวเลขต่างๆ

๕. **ขั้นการสรุปผล Conclusion**

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๔ มาสรุปผลเป็นการตอบคำถามวิจัยข้อที่ ๑

➤ ลักษณะของงานวิจัยที่ดี

๑. **ความถูกต้อง Correctness** = สาระถูกต้อง แม่นยำ มีหลักฐาน
๒. **เป็นเหตุผล Cogency** = สาระของวิจัยมีเหตุผลน่าเชื่อถือ
๓. **ความกระจ่างแจ้ง Clarity** = โครงการวิจัย ชัดเจน แจ่มแจ้ง ไม่กำกวม
๔. **ความสมบูรณ์ Completeness** = มีสาระสำคัญครบทุกหัวข้อตามขั้นตอน
๕. **ความกะทัดรัด Concise**
๖. **ความสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา Consistency**
๗. **ความสัมพันธ์เชื่อมโยงสอดคล้อง Correspondence**

➤ การเขียนเค้าโครงวิจัย

ประโยชน์การเขียนเค้าโครงการวิจัย

๑. ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการตามแนวทางที่เสนอ โดยไม่หลงทางหรือทำเกินขอบเขต
๒. สำหรับไว้ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานวิจัย
๓. เป็นข้อมูลให้ผู้รู้ ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย
๔. เป็นเครื่องมือยืนยันความสำคัญและคุณค่างานวิจัย และใช้ขอรับการสนับสนุนทรัพยากรได้

➤ การเขียนเค้าโครงวิจัยมีหัวข้อเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ชื่องานวิจัย
 - ต้องตั้งชื่อเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเราจะทำอะไรกับใคร อย่างไร ให้ชัดเจน
 - ควรระบุชื่อตัวแปรสำคัญ คือ
 - ตัวแปรอิสระ Independent
 - ตัวแปรตาม Dependent
 - ควรระบุกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อให้รู้ว่าเก็บข้อมูลที่ไหน หรือกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะอย่างไร
 - ควรบอกวิธีการวิจัยคร่าวๆ ว่าทำวิจัยประเภทใด (ถ้าพอจะบอกได้)
 - ชื่อวิจัยไม่นิยมตั้งเป็นคำถาม
2. วัตถุประสงค์
 - เขียนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
3. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
 - เป็นการให้เหตุผลสนับสนุนการที่เราเลือกทำวิจัยเรื่องนี้
4. ขอบเขตการวิจัย
 - บอกกรอบของงานวิจัยว่ามีขอบเขตแค่ไหน
5. สมมติฐานการวิจัย
 - การคาดเดา หรือ ทายเหตุของปัญหาหรือผลที่จะได้รับการวิจัย
6. ข้อตกลงเบื้องต้น
 - การกำหนดข้อตกลงในการทำวิจัยล่วงหน้า
7. ความจำกัดในการทำวิจัย
 - เป็นการกล่าวถึงปัญหาที่ไม่อาจควบคุมได้
8. นิยามศัพท์เฉพาะ
 - คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยแต่ละเรื่อง
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การแสดงความคาดหวัง เมื่อทำการวิจัยแล้วจะได้ประโยชน์อย่างไร
10. วิธีดำเนินการวิจัย
 - กล่าวถึงประชากร กลุ่มตัวอย่างที่เราจะใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
11. ผู้รับผิดชอบการวิจัย
 - ชื่อผู้วิจัยเอง

➤ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง Population

ลักษณะของตัวอย่างที่ดี

1. มีประสิทธิภาพให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
2. เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด (เลือกมาโดยการสุ่ม)
3. มีความเชื่อถือได้
4. มีความยืดหยุ่น เพิ่มลด ตัวอย่างได้โดยไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผิดพลาด

➤ การเลือกตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย 2 กลุ่มใหญ่

1. Probability Sampling เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

1.1 เลือกแบบสุ่มอย่างง่าย Simple random sampling

- สุ่มจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เปิดโอกาสให้หน่วยย่อยของประชากรทุกหน่วยมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆกัน
- สุ่มโดยใช้หลักสถิติ
- สุ่มกับประชากรที่สมาชิกไม่มากนัก โดยสมาชิกทุกหน่วยมีหมายเลขกำกับ เช่น รหัสบัตรประชาชน รหัสนักเรียน นำหมายเลขมาจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม

1.2 เลือกแบบสุ่มตามระดับชั้น , แบบแบ่งชั้น Stratified random sampling

- สุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรเป็นพวกหรือชั้น Stratum
- สุ่มกับประชากรที่มีสมาชิกจำนวนมากๆ โดยจำแนกสมาชิกทั้งหมดออกเป็นระดับชั้นตามตัวแปรอิสระ เช่น เพศ ช่วงอายุ เกรดเฉลี่ย

1.3 เลือกแบบมีระบบ , เป็นระบบ Systematic sampling

- สุ่มจากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน สุ่มเป็นช่วงๆ
- สุ่มกับประชากรที่มีสมาชิกจำนวนมากๆ โดยสมาชิกทุกหน่วยมีหมายเลขกำกับ และแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยๆจะได้กลุ่มตัวอย่างที่สมาชิกทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกอย่างเหมาะสม

1.4 เลือกตัวอย่างแบบ Area or Cluster sampling

- สุ่มจากประชากรที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มมีลักษณะภายในที่หลากหลาย

1.5 เลือกแบบสุ่มหลายขั้น, การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม Multi - Stage sampling

- เป็นการสุ่มกับประชากรที่มีจำนวนมากๆ มีข้อมูลประชากรเพียงพอแต่กรณีไม่มีข้อมูลประชากรจะพิจารณาจากลักษณะที่จัดกลุ่มตามธรรมชาติ
- สุ่มแบบแบ่งชั้นประชากรออกเป็นลำดับขั้นต่างๆ เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ เขตพื้นที่

2. Non - probability sampling

- การเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ให้หน่วยของตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆกัน
- เลือกโดยการวินิจฉัย Judgement sampling อาศัยเกณฑ์บางอย่างที่วางไว้
- เลือกโดยกำหนดโควตา Quota sampling ผู้วิจัยใช้วินิจฉัยผสมการสุ่ม

➤ การกำหนดตัวแปร

ตัวแปร Variable = ลักษณะคุณสมบัติที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะต้องวัดได้ อย่างน้อยต้องมี 2 ค่าหรือ 2 ลักษณะ เราแบ่งประเภทตัวแปรตามลักษณะได้ 3 ชนิด คือ

1. ตัวแปรต้น , ตัวแปรอิสระ Independent

กำหนดขึ้นเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. ตัวแปรตาม Dependent

ตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงไปตามตัวแปรต้นหรือผลของตัวแปรต้น

3. ตัวแปรควบคุม

ตัวแปรที่ส่งผลต่อการทดลอง

➤ การตั้งสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐาน Hypothesis = ผลการวิจัยที่คาดว่าจะจะเป็น เป็นลักษณะของการคาดเดาหรือทายเหตุของปัญหาหรือผลที่จะได้รับการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สมมติฐานเชิงบรรยาย

2. สมมติฐานเชิงสถิติ

• ลักษณะของสมมติฐานที่ดี

1. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
2. สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
3. ทดสอบได้ด้วยข้อมูลหรือหลักฐาน
4. อธิบายหรือตอบคำถามได้หมด
5. สมเหตุสมผลตามทฤษฎีความรู้พื้นฐาน
6. ภาษาที่เขียนต้องง่ายต่อการเข้าใจ
7. มีอำนาจในการพยากรณ์สูง นำไปใช้อธิบายสภาพการณ์คล้ายๆกันได้

➤ ข้อมูล

ข้อมูล Data มี 2 ประเภท

1. เชิงปริมาณ

2. เชิงคุณภาพ

แบ่งตามที่มี 2 ชนิด

1. ปฐมภูมิ Primary

2. ทุติยภูมิ Secondary

➤ เครื่องมือ

เครื่องมือ Tool or Instrument = สิ่งที่ใช้วัดตัวแปรเพื่อให้ได้ผลการวัดที่เรียกว่าข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย = สิ่งที่เราจะใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งเราต้องสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

• ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

1. มีความเที่ยงตรง Validity = วัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด

2. มีความเชื่อถือได้ Reliability = วัดได้คนที่แน่นอน

3. มีประสิทธิภาพ Efficiency

4. มีอำนาจจำแนก Discrimination = แบ่งแยกชี้ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างหรือประชากรที่เราศึกษามีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี

- การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
 ๑. ความเที่ยงตรง มีค่า $IOC \geq 0.5$
 ๒. ความเชื่อมั่น มีค่า ไม่น้อยกว่า 0.8
 ๓. ค่าความยาก Difficulty
 - ค่า P ที่ยอมรับได้อยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8
 - ค่า P ที่ตีมากอยู่ระหว่าง 0.4 – 0.6
 ๔. ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.2 – 1.0

- หลักเกณฑ์การในการสร้างเครื่องมือวิจัย
 ๑. สร้างความเข้าใจอันดีแก่ผู้ตอบคำถาม
 ๒. กำหนดขอบข่ายของคำถาม
 ๓. จัดลำดับคำถามเป็นไปอย่างเหมาะสม
 ๔. วางรูปแบบ คำชี้แจงให้เหมาะสม
 ๕. พยายามถามให้ผู้ตอบตอบตามความจริง
 ๖. ใช้คำถามที่เหมาะสม

- การวิเคราะห์ข้อมูล มี ๔ ขั้นตอน ดังนี้
 ๑. เก็บรวบรวมข้อมูล
 ๒. นำเสนอข้อมูล
 ๓. วิเคราะห์ข้อมูล
 ๔. ตีความข้อมูล

➤ ระดับการวัดตัวแปร มี ๔ ระดับ ดังนี้

๑. นามบัญญัติ = ชื่อคน ภูมิลำเนา เชื้อชาติ
๒. เรียงลำดับ = ลำดับผลการเรียน ผลรางวัล
๓. อันตรภาค = อุณหภูมิ คะแนนที่ได้จากการสอบ
๔. อัตราส่วน = ความยาว พื้นที่ ส่วนสูง

● มาตรวัด

๑. แบบตรวจสอบรายการ = ใช้วัดพฤติกรรม โดยมีรายการให้ตรวจสอบ เช่น มี/ไม่มี ทำ/ไม่ทำ
๒. แบบมาตราส่วนประมาณค่า = ใช้ประเมินพฤติกรรม มี ๕ ระดับ เช่น ทุกวัน/บ่อยๆ/นานๆครั้ง/ไม่เคยเลย

● สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เชียงบรรยาย = เป็นการสรุปผลจากการสุ่มตัวอย่าง
 ๒. เชียงอ้างอิง = สรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงไปยังประชากร
- *** ความแตกต่าง
- เชียงบรรยาย ไม่มีการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
 เชียงอ้างอิง มีการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

➤ หลักการแปลผลสรุปผลการวิจัย

๑. ผู้วิจัยต้องเข้าใจความหมายของตัวเลขหรือค่าสถิติ
๒. แปลผลให้อยู่ในขอบเขตของข้อมูล วัตถุประสงค์ ประชากรที่ศึกษา
๓. แปลผลการวิเคราะห์ให้สอดคล้องข้อจำกัดของข้อมูลทางสถิติ
๔. พิจารณาผลที่ได้ แปลผลในลักษณะใดจึงจะถูกต้อง

● การสรุปผลการวิจัย

๑. มองเห็นโดยส่วนรวมของงานวิจัยชิ้นนี้
๒. การอภิปราย อาจมีการกล่าวพาดพิงถึงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง
๓. ข้อเสนอแนะ การแสดงข้อคิดเห็นของผู้ทำการวิจัย

● การเขียนรายงานการวิจัย/วัตถุประสงค์การวิจัย มี ๔ ประการ

๑. เป็นหลักฐานรายงานแสดงคุณค่าของงานวิจัย
๒. เชื่อมโยงความรู้ที่มีมาแต่เดิม
๓. เป็นสารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง
๔. เป็นหลักฐานแสดงศักยภาพด้านการวิจัยของนักวิจัย

➤ รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย

๑. ส่วนนำ ปกหน้า , ปกใน , คำนำ , บทคัดย่อ , สารบัญ , สารบัญตาราง
๒. เนื้อหา บทที่ ๑ บทนำ

- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ขอบเขตของการวิจัย
- ข้อตกลงเบื้องต้น
- คำจำกัดในการวิจัย
- นิยามศัพท์เฉพาะ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงานวิจัย

- กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- การรวบรวมนข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย

๓. ส่วนเอกสารอ้างอิง

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

➤ คุณสมบัติของนักวิจัยที่ดี

๑. มีความสงสัย
๒. มีวิจารณ์ญาณ
๓. ใจกว้าง
๔. ริเริ่มสร้างสรรค์
๕. ซื่อสัตย์
๖. ขยัน หมั่นเพียร มานะอดทน
๗. มีความสุขกับการทำงาน

➤ จรรยาบรรณนักวิจัย

๑. ซื่อสัตย์
๒. ตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย
๓. มีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัย
๔. รับผิดชอบ
๕. เคารพศักดิ์ศรี
๖. มีอิสระทางความคิด
๗. นำผลงานไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
๘. เคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
๙. รับผิดชอบต่อต่อสังคมทุกระดับ

➤ การวิจัยในชั้นเรียน

● ความสำคัญ

การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวเอง

● บทบาทของครูกับการวิจัยในชั้นเรียน

๑. ครูในฐานะนักการสอน
๒. ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร
๓. ครูในฐานะนักวิจัย

● ขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียน

ขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียน จะให้ความสำคัญการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการสอน แบ่งได้ ๒ ลักษณะคือ

๑. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นสิ่งประดิษฐ์
๒. กิจกรรมพัฒนาหรือเทคนิคการสอน

๗. สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

➤ ความหมายของสื่อการสอน (Instruction Media)

หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือ วิธีการใดๆ ก็ตามที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน

➤ คุณสมบัติของสื่อการสอน ๓ ประการ

1. สามารถยึดประสบการณ์ กิจกรรมต่างๆไว้ ได้อย่างคงทนถาวร ทั้งอดีตและปัจจุบัน
2. จัดแจงจัดการประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
3. แจกจ่ายขยายข่าวสารออกเป็นหลายๆ ฉบับ เพื่อเผยแพร่สู่คนจำนวนมากใช้ ซ้ำๆ ได้หลายครั้ง

➤ คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

1. ช่วยให้เด็กที่มีประสบการณ์เดิมเข้าใจประสบการณ์ใหม่ได้ใกล้เคียงกัน
2. ขจัดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ ประสบการณ์ตรง หรือการเรียนรู้
3. เด็กได้ประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมและสังคม
4. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เด็กมีความคิดรวบยอดอย่างเดียวกัน
5. เด็กมีมโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องสมบูรณ์
6. เด็กมีความสนใจต้องการเรียนในเรื่องต่างๆมากขึ้น เช่น การอ่าน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะคิด การแก้ปัญหา
7. สร้างแรงจูงใจและเร้าความสนใจ
8. ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสบการณ์สู่ธรรมชาติ

➤ คุณค่าของสื่อสอน ๓ ด้าน

1. ด้านวิชาการ = ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง/ส่งเสริมความคิด/การแก้ปัญหา/จำเรื่องราวไว้ได้นาน
2. ด้านจิตวิทยา = เกิดความสนใจต้องการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ/เข้าความสนใจ/เกิดความพึงพอใจ
3. ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา = ทำให้ผู้เรียนที่เรียนช้าเรียนได้เร็วและมากขึ้นประหยัดเวลาในการทำความเข้าใจ

➤ ประเภทของสื่อการสอน แบ่งตามคุณลักษณะ ได้ ๔ ประเภท

1. ประเภทวัสดุ = สไลด์ แผ่นใส เอกสาร ตำรา สารเคมี สิ่งพิมพ์ คู่มือต่างๆ
2. ประเภทอุปกรณ์ = ของจริง หุ่นจำลอง เครื่องเทปเสียง วีดิทัศน์ เครื่องฉายแผ่นใส อุปกรณ์เครื่องมือในห้องปฏิบัติการ
3. เทคนิควิธีการ = การสาธิต การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การฝึกงาน การจัดนิทรรศการ สถานการณ์จำลอง
4. คอมพิวเตอร์ = CAI การนำเสนอข้อมูลด้วย computer Internet E-mail www.

➤ การจำแนกสื่อการสอนตามประสบการณ์

1. **เอ็ดการ์ เดล** = ประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม จะทำให้เกิดการเรียนรู้ต่างกับประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม ดังนั้นจึงจำแนกสื่อการสอนโดยยึดประสบการณ์เป็นหลัก เรียงจากง่าย(รูปธรรม)ไปสู่ยาก(นามธรรม) มี ๑๐ ชั้น เรียกว่า “กรวยประสบการณ์ Cone of experience”
 - ขั้นที่ ๑ ประสบการณ์ตรง Direct experience = เป็นรูปธรรมมากที่สุด เช่น เล่นกีฬา ทำอาหาร ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์
 - ขั้นที่ ๒ ประสบการณ์รอง Verbal Symbols = หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง
 - ขั้นที่ ๓ ประสบการณ์นาฏการ Dramatic = การแสดงละคร หุ่นชีวิต การแสดงบทบาท
 - ขั้นที่ ๔ การสาธิต Demonstration
 - ขั้นที่ ๕ การศึกษานอกสถานที่ Field Trip
 - ขั้นที่ ๖ นิทรรศการ Exhibits
 - ขั้นที่ ๗ โทรทัศน์และภาพยนตร์ Television and motion picture
 - ขั้นที่ ๘ ภาพนิ่ง วิทยุบันทึกเสียง Still Picture
 - ขั้นที่ ๙ ทักษะสัญลักษณ์ Visual Symbol
 - ขั้นที่ ๑๐ วจนสัญลักษณ์ Verbal Symbols = คำพูด คำอธิบาย หนังสือ เอกสาร แผ่นปลิว

๒. Willbure young จำแนกตามคุณสมบัติไว้ดังนี้

๑. ทัศนวัสดุ Visual Materials = กระดานดำ กระดาน สไลด์ แผนภูมิ รูปภาพ แผนภูมิ फिल्मสตริป สไลด์
๒. โสตวัสดุ Audio Materials = เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ ห้องปฏิบัติการทางภาษาฯ
๓. โสตทัศนวัสดุ Audio visual materials = ภาพยนตร์ โทรทัศน์ฯ
๔. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ Equipments = เครื่องฉาย ภาพยนตร์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายสไลด์
๕. กิจกรรมต่างๆ Activities = นิทรรศการ การสาธิต ทักษะ ศึกษาฯ

๓. Louis Shores จำแนกสื่อการสอนตามแบบดังนี้

๑. สิ่งตีพิมพ์ Printed Materials = หนังสือแบบเรียน เอกสารการสอน
 ๒. วัสดุกราฟิก = แผนภูมิCharts , แผนสถิติGraph , แผนภาพ Diagram
 ๓. เครื่องฉายและวัสดุฉาย = ภาพยนตร์ สไลด์
 ๔. วัสดุถ่ายทอดเสียง Transmission = เครื่องบันทึกเสียง
- ### ๔. สื่อการสอนตามลักษณะการใช้
๑. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ Hardware
 ๒. วัสดุ Software
 ๓. เทคนิควิธีการ Techinques or Methods

➤ ทฤษฎีสี่ หลักการใช้สี่ ตัวอักษร และภาพในการสร้างสื่อการสอน

- **แม่สีหลัก ๓ สี** = แดง เหลือง น้ำเงิน
- **แม่สีวิทยาศาสตร์ ๓ สี** = แดง เขียว ม่วง
- **แม่สีจิตวิทยา ๔ สี** = แดง เหลือง น้ำเงิน เขียว
- **ความหมายของสี**
 ๑. **สีแดง** = ความเข้มแข็ง พละกำลัง ความโกรธ กิเลส ความหมกหมุ่นทางเพศ
 ๒. **สีชมพู** = อ่อนน้อม มีพลัง สมดุล กระตือรือร้น มีชีวิตชีวา พละกำลัง
 ๓. **สีส้ม** = โรแมนติก ความรัก มิตรภาพ ผู้หญิง
 ๔. **สีน้ำตาล** = เทศการพิเศษ พื้นดิน
 ๕. **สีทอง** = ความร่ำรวย พระเจ้า ชัยชนะ
 ๖. **สีเหลือง** = พระอาทิตย์ ผลัด ความทรงจำ
 ๗. **สีเขียว** = แผ่นดินแม่ การแพทย์ การเกษตร
 ๘. **สีน้ำเงิน/ฟ้า** = การติดต่อ การสื่อสาร โขดดี ผลัดหลักแหลม
 ๙. **สีม่วง** = อิทธิพล ดวงตาที่สาม การทรงจำ
 ๑๐. **สีขาว** = ความบริสุทธิ์ เทวดา
 ๑๑. **สีเทา** = ความปลอดภัย เชื่อถือได้
 ๑๒. **สีดำ** = ความตาย การปกป้อง การมีอำนาจ

➤ หลักในการประดิษฐ์ตัวอักษร

๑. **บทบาทของตัวอักษร** = การนำตัวอักษรมาประกอบกัน การจำวัสดุประเภทต่างๆ โดยทั่วไปมีบทบาทต่างๆกันดังนี้
 - บอกชื่อเรื่อง
 - บอกเรื่องราวของตน - บรรยายภาพ
 - อธิบายภาพ
 - ใช้สรุป/ย่อเรื่อง
 - บอกรายละเอียดอื่นๆ
 ๒. **ตัวอักษรที่เหมาะสมกับสื่อต่างๆ**
 - หัวกลม** = เหมาะกับที่เป็นงานทางการ
 - หัวตัด** = เหมาะกับงานกึ่งทางการ อ่านง่าย ป้ายนิเทศ
 - ไม่มีหัว** = งานออกแบบต่างๆ ปกหนังสือ**แบบคัดลายมือ** = งานพิธีต่างๆของไทย ประกาศนียบัตร
 - ตัวประดิษฐ์** = หัวเรื่อง งานโฆษณา งานเฉพาะทาง
๓. **ขนาดของตัวอักษร ความเหมาะสมของช่องไฟ ขนาดของพื้นที่ จำนวนคำ**
 - ระยะห่างผู้ดู มีระยะห่าง ๓๒ ฟุต โดยตัวอักษรไม่ต่ำกว่า ๑ นิ้ว
 - ถ้าตัวอักษรกับงานถ่ายทำควรมีขนาดเป็นอัตรา ๔ ส่วนกับระยะห่าง
 - ตัวอักษร ๑ นิ้ว บนจอ : ระยะห่าง ๒๐ ฟุต
 - แผ่นใส 1/4 นิ้วบนแผ่นใส

➤ ลักษณะของภาพที่ควรใช้ในการเรียนการสอน

หลักการเลือกภาพ

- เลือกให้ตรงจุดมุ่งหมาย
- เลือกให้เหมาะสมกับผู้ดู
- มีจุดสนใจที่ชัดเจน
- ภาพตรงกับเนื้อหาวิชา

ลักษณะของภาพที่ควรใช้

- ผู้เรียนชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ
- ชอบภาพถ่ายมากกว่าภาพลายเส้น
- ชอบภาพจริงมากกว่าภาพวาด
- ชอบภาพง่าย (สำหรับเด็ก)
- ชอบภาพยาก (สำหรับผู้ใหญ่)

➤ สรุปสื่อการสอนประเภทต่างๆ

ประเภทตั้งแสดง

กระดานชอล์ก = ตั้งอยู่ขอบล่างของสายตา ผู้เรียนอยู่ในอาณาเขต ๖๐ องศา และอยู่ห่างจากกระดานอย่างน้อย ๓ m เวลาลบให้ลบจากบนลงล่าง

ป้ายนิเทศ = ขนาด ๒ x ๓ , ๒ x ๔

ป้ายสาธิต = ขนาด ๖๑ x ๒๒ ซม.

กระเป่าผนัง = เป็นแผ่นป้ายสำหรับใส่บัตรคำ ภาพมักสอนเกี่ยวกับรูปแบบคำ ประโยค ไวยากรณ์

ประเภทกราฟิก

แผนสถิติ = แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับเวลา

แผนภาพ = ความสัมพันธ์ในสิ่งที่เป็นนามธรรม

แผนภูมิ = ความสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความรู้ การเปรียบเทียบ พัฒนาการ การวิเคราะห์

ภาพโฆษณา = ใช้เพื่อจูงใจ ดึงดูดให้กระทำตาม ได้รับความสนใจ สีสันสะดุดตา

ประเภทกิจกรรม

นาฏการ = การแสดงต่างๆ

บทบาทสมมติ = ให้ผู้แสดงแสดงตามสถานการณ์ที่กำหนด

การแสดงหุ่นต่างๆ = หุ่นละคร หุ่นมือ

การสาธิต = สอนโดยการอธิบายประกอบการใช้เครื่องมือ

ประเภทเครื่องฉาย

เครื่องฉายวัสดุทึบแสง = นำเสนอภาพให้ปรากฏเป็นภาพที่มีขนาดใหญ่

เครื่องฉายฟิล์มสตริป = เป็นม้วน ขนาด ๓๕ ฟุต ยาวม้วน ๓ ฟุต

เครื่องฉายฟิล์มสไลด์ = ขนาด ๒ x ๒ นิ้ว ลักษณะโปร่งใส มีกำลังส่องสว่าง ๑๕๐ - ๕๐๐ วัตต์

เครื่องฉายข้ามศีรษะ = กระดานชอล์กไฟฟ้า ใช้สำหรับฉายภาพวัสดุฯ

➤ บทบาทของเทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษากับการเตรียมการเรียนการสอน

- ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนได้กว้างมากขึ้น
- สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ให้มีการจัดการศึกษาที่ดีขึ้น มีการค้นคว้าการวิจัย การทดลอง
- มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสื่อการสอน
- ทำให้การเรียนรู้ไม่เน้นเฉพาะด้านความรู้เพียงอย่างเดียวแต่เน้นทักษะ เจตคติ ทักษะแก่ผู้เรียนด้วย
- เพิ่มโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน เช่น การศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย

➤ สาเหตุที่นำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ทางการศึกษา

- เพิ่มจำนวนประชากร
- การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
- ความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ฯ

สรุป เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คือการนำความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งวัสดุอุปกรณ์ฯ เทคนิควิธีการมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งหวังให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียนรู้

➤ นวัตกรรม

ความหมาย

เดิมใช้คำว่า นวัตกรรม มาจากภาษา ละติน แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา ซึ่งอาจหมายถึง การประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆขึ้นทั้งที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือการดัดแปลงของเดิมให้มีประสิทธิภาพกว่าเดิม

ในวงการศึกษา เอามาใช้เรียกว่า นวัตกรรมทางการศึกษา Education Innovation และเรียกผู้กระทำหรือดำเนินการเปลี่ยนแปลงใหม่นี้มาใช้เรียก นวัตกรรม ความหมายตามนัยการศึกษา

- ทอมัส อิวซ์** = เป็นการนำเอาวิธีใหม่ๆ มาปฏิบัติหลังจากผ่านการทดลองหรือพัฒนาการมาเป็นขั้นๆ
- มอร์ตัน** = การทำใหม่อีกครั้ง การปรับปรุงของเก่า การพัฒนาบุคลากร
- ไชยยศ** = วิธีการปฏิบัติใหม่ๆที่แปลกไปจากเดิม

• นวัตกรรมแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ

- ระยะเริ่มมีการประดิษฐ์คิดค้น Innovation
- ระยะพัฒนาการ Development
- การนำเอาไปปฏิบัติในสถานการณ์ทั่วไป

• การนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษาคำถึงถึง

- ประสิทธิภาพ Efficiency = ผู้สอน ผู้เรียนได้ทำเต็มความสามารถ
- ประสิทธิผล Productivity = สอนให้บรรลุจุดประสงค์
- ประหยัด Economy

• ข้อสังเกตนวัตกรรม

- เป็นความคิดใหม่/ปรับปรุงดัดแปลงของเดิม
- ถูกพิสูจน์ด้วยงานวิจัย
- มีองค์ประกอบ ๓ ส่วน
 ๑. ข้อมูลที่ใส่เข้าไป
 ๒. กระบวนการ
 ๓. ผลลัพธ์
- ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน

• **นวัตกรรมการศึกษา Education Innovation** = นวัตกรรมที่ช่วยให้การศึกษและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

• **แนวความคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่ทำให้เกิดนวัตกรรม มี ๔ ประการ คือ**

๑. ความแตกต่างระหว่างบุคคล Individual different

ตัวอย่าง เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI
แบบเรียนสำเร็จรูป Programmed Text Book
เครื่องสอน Teaching Machine
การสอนเป็นคณะ Team Teaching
การเรียนแบบไม่แบ่งชั้น Non-Graded School

๒. ความพร้อม Readiness

ตัวอย่าง เช่น ศูนย์การเรียนรู้ Learning center
การจัดการเรียนในโรงเรียน
การสอนเป็นคณะ

๓. การใช้เวลาเพื่อการศึกษา

ตัวอย่าง เช่น การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น
มหาวิทยาลัยเปิด
การเรียนแบบสำเร็จรูป
การเรียนทางไปรษณีย์

๔. ประสิทธิภาพในการเรียน การขยายตัวทางวิชาการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ตัวอย่าง เช่น มหาวิทยาลัยเปิด
การเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์
การเรียนทางไปรษณีย์ แบบสำเร็จรูป
ชุดการเรียน

➤ เทคโนโลยี

ความหมาย

- **ชาร์ลส์ เอฟ โฮบาน** = มิใช่คนหรือเครื่องจักร แต่เป็นการจัดระเบียบมีการบูรณาการและความซับซ้อนของความคิด
- **คาร์เตอร์ วี กูด** = การนำวิทยาศาสตร์มาประยุกต์มาใช้ในวงการศึกษาสาขาต่างๆทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- **เอดการ์ เดล** = เทคโนโลยีที่มีใช้เครื่องมือแต่เป็นการวิธีทำงานอย่างเป็นระบบ
- **กอตท์ สวัสดิ์พาดินซ์** = การนำเอาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ในวงการศึกษาต่างๆ
- **ชียยงค์ พรหมวงศ์** = ศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการอยู่ในการจัดรูป ๓ ข้อ คือ
 ๑. ข้อมูลที่ใส่เข้าไป = การกำหนดปัญหา
 ๒. กระบวนการ = การลงมือแก้ปัญหา
 ๓. ผลลัพธ์ = ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา
- **สรุป เทคโนโลยี คือ** การนำเอากระบวนการ วิธีการ แนวความคิดใหม่ๆ มาใช้หรือประยุกต์ใช้อย่างมีระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

➤ เทคโนโลยีการศึกษา

ความหมาย การนำเอาความรู้ แนวคิด กระบวนการ และผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้า

- **ระดับของเทคโนโลยีทางการศึกษา มี ๓ ระดับ ดังนี้**
 ๑. ระดับอุปกรณ์การสอน
เป็นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องช่วยสอนของครู
 ๒. ระดับวิธีสอน
เป็นการใช้เทคโนโลยีแทนการสอนของครูเอง โดยผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่แห่งเดียวกับผู้เรียนเสมอไป
 ๓. ระดับการจัดระบบการเรียนการสอน
เป็นการใช้เทคโนโลยีระดับกว้างตอบสนองผู้เรียนได้มาก

➤ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน

๑. **Computer Assisted Instruction CAI คอมพิวเตอร์ช่วยสอน**
วิธีการสอนรายบุคคลโดยอาศัยความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์
๒. **Mutimedia มัลติมีเดีย**
การใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ กราฟิก
๓. **Tele Conference การประชุมทางไกล**
การนำเอาเทคโนโลยีสาขาต่างๆ เช่น Computer กล้องโทรทัศน์ ระบบสื่อสารมาผสมผสานกัน
๔. **Programed Instruction บทเรียนสำเร็จรูป**
บทเรียนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม
๕. **Leraning Packeg ชุดการสอน**
การนำเอาระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ประสิทธิภาพของแต่ละหน่วยงานมาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้
๖. **E – Book หนังสืออิเล็กทรอนิกส์**
๗. **E – Learning การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต**
การเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนเอง ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

➤ สรุปหลักการเลือกใช้สื่อ

๑. เลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิด ความสนใจ และนักเรียนปฏิบัติจริงจัง
๓. เหมาะสมกับความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียน
๔. มีในท้องถิ่น สามารถจัดหาได้ง่าย ราคาไม่แพง

➤ เพิ่มเติม

เว็บไซต์	เปรียบได้กับ	หนังสือเล่มหนึ่ง
โฮมเพจ	เปรียบได้กับ	ปกหน้าหนังสือ
เว็บเพจ	เปรียบได้กับ	หน้าของเนื้อหาหนังสือ

PMOC	=	สำนักนายกรัฐมนตรี
MOC	=	กระทรวงฯ
DOC	=	สพฐ.
AOC	=	สพท.
SOC	=	โรงเรียน

ID PLAN	=	การพัฒนาบุคลากร
E – Content	=	การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
E – Office	=	สำนักงานอัตโนมัติ
E – Filling	=	ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
บทเรียนโมดูล	=	เอกสารประกอบการสอนที่แบ่งเนื้อหาแต่ละบทเป็นหน่วยย่อยๆ

๘. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

Measurement and Evaluation

➤ ความหมาย

การวัดผล Measurement = กระบวนการหาปริมาณหรือจำนวนสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับคุณภาพและปริมาณ การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล

การประเมินผล Evaluation = เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานสำหรับการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งที่ต้องการทำการวัดนั้น หรือการตัดสินใจหรือพิจารณาวินิจฉัยตัวเลขที่ได้จากการประเมินผล

การวัดผล = กระบวนการใดๆก็ตามซึ่งจะได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปริมาณ คุณภาพหรือลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของ โดยอาศัยเครื่องมือในการวัดผล ซึ่งผลของการวัดจะออกมาเป็น เชิงปริมาณ คือ ตัวเลขมีหน่วยกำกับ		การประเมินผล = กระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดผล นำผลการวัดมาวินิจฉัย โดยอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐาน เป็นตัวเปรียบเทียบ ผลที่ได้ออกมาเป็นเชิงคุณภาพ เช่น สูง - ต่ำ อ้วน - ผอม	
ลักษณะสำคัญ	๑. คุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์	กระบวนการประเมินผล	๑. การวัดผล = ทราบสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่ประเมิน
	๒. เครื่องมือที่ใช้วัดเช่น ทรายชั่ง ไม้เมตร แบบทดสอบ		๒. เกณฑ์หรือมาตรฐาน พิจารณาตัดสินว่า สิ่งใดดี - เลว
	๓. ผลที่ได้จากการวัด หนัก ๔๐ kg สูง ๑๖๐ cm สอบได้ ๑๐๐ คะแนน		๓. การตัดสิน = การชี้ขาดระหว่างผลการปฏิบัติ
ประเภทของการวัดผล	ด้านกายภาพ = วัดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ความสูง ความเร็ว วัดได้ไม่ยากและคงที่		
	ด้านจิตวิทยา = วัดในสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่มีตัวตน เช่น ความรู้ เจตคติ		

● หลักการวัดผลการศึกษา

๑. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
๒. เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม
๓. ระวังความคลาดเคลื่อน
๔. ประเมินการวัดให้ถูกต้อง
๕. ใช้การวัดให้คุ้มค่า

● ประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

๑. ประโยชน์ต่อครู = ทราบพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียน
๒. ประโยชน์ต่อนักเรียน = รู้ว่าตัวเอง อ่อน เก่ง วิชาใด
๓. ประโยชน์ต่อการบริหาร = ช่วยวางแผนการเรียนการสอน
๔. ประโยชน์ต่อการวิจัย = วิจัยวิจัยข้อบกพร่องในการบริหารงานของโรงเรียน
๕. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง = ทราบว่าเด็กในการปกครองของตนนั้นมีความเจริญงอกงามเป็นอย่างไร

➤ เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา

๑. การสังเกต Observation = พิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
๒. การสัมภาษณ์ Interview = การสนทนาหรือพูดโต้ตอบกันอย่างมีจุดหมาย
๓. แบบสอบถาม Questionnaire = ประกอบด้วย
 - ๓.๑ ชนิดปลายเปิด Open - ended Form = ไม่กำหนดคำตอบไว้ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ ตอบอย่างอิสระ
 - ๓.๒ ชนิดปลายปิด Closed - ended form = ประกอบด้วยข้อคำถามและตัวเลือก
๔. การจัดอันดับ Rank Order = การจัดลำดับความสำคัญและคุณภาพ
๕. การประเมินตามสภาพจริง Authentic Assessment = กระบวนการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูล

ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

 - เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
 - เอื้อต่อการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - เน้นให้นักเรียนได้สร้างงาน
 - ผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล
 - ลดภาระงานซ่อมเสริมของครู
๖. การวัดผลภาคปฏิบัติ Performance Assessment = เป็นการวัดผลที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ทั้งกระบวนการ และผลงาน
๗. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน Portfolio
๘. แบบทดสอบ Test
- ลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดี
 ๑. ความเที่ยงตรง Validity

วัดได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง ตรงตามวัตถุประสงค์
 ๒. ความเชื่อมั่น Reliability

วัดได้คงเส้นคงวา หลายครั้งก็คงที่
 ๓. ความยาก Difficulty

วัดความสามารถทางมอง ข้อสอบนั้นคนตอบถูกมากหรือน้อย
 ๔. อำนาจจำแนก Discrimination

เรียนเก่งตอบถูก ไม่รู้ตอบผิด แยกแยะจำแนกเด็กเก่งเด็กอ่อน ประสิทธิภาพของข้อสอบในการแบ่งผู้สอบออกเป็น ๒ กลุ่ม
 ๕. ความเป็นปรนัย objectivity

ความชัดเจนของเครื่องมือวัด ความชัดเจนทางภาษา อ่านง่าย เข้าใจตรงกัน ถูกต้องตามหลักวิชา
- ประเภทของความเที่ยงตรง มี ๓ ประเภท ดังนี้
 ๑. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา Content Validity
 ๒. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง Construct Validity
 ๓. ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง Criteria
 ๑. ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ Concurrent
 ๒. ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ Predictive

➤ องค์ประกอบต่างๆ

- การแบ่งพฤติกรรมกรวัด ตามแนวคิดของ Bloom มี ๓ ลักษณะ ดังนี้
 ๑. ด้านพุทธิพิสัย = วัดความรู้ ความคิด (วัดด้านสมอง)
 ๒. ด้านจิตพิสัย = วัดความรู้สึกนึกคิด (วัดด้านจิตใจ)
 ๓. ด้านทักษะพิสัย = วัดกล้ามเนื้อและประสบการณ์ (การปฏิบัติ)
- จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา
 ๑. เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน

เพื่อดูว่านักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด
 ๒. เพื่อวินิจฉัย

เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง (การวัดผลย่อย)
 ๓. เพื่อจัดอันดับหรือจัดตำแหน่ง

การตัดสินแบบอิงกลุ่ม การเลือกคนเข้าทำงาน เป็นการดูความสามารถของนักเรียน
 ๔. เพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อทราบพัฒนาการของผู้เรียน

เพื่อเปรียบเทียบตนเองดูความงอกงาม เปรียบเทียบก่อนเรียน - หลังเรียน
 ๕. เพื่อพยากรณ์

เพื่อทำนายอนาคตต่อไป เช่น วัดความถนัด เขาวัวปัญญา
 ๖. เพื่อประเมินผล

เพื่อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

➤ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อ

๑. แบบอิงกลุ่ม

- ๑.๑ ใช้เทคนิค ๒๗% ผู้สอบจำนวนมาก คะแนนแจกแจงแบบปกติ
- ๑.๒ ใช้เทคนิค ๓๕% คะแนนแจกแจงไม่ปกติ

๒. แบบอิงเกณฑ์

๒.๑ การพิจารณาค่าความยากค่า P ซึ่งมีค่าตั้งแต่ ๐.๐๐ - ๑.๐๐

P ที่พอเหมาะ ควรมีค่าตั้งแต่ ๐.๒ - ๐.๘

ตอบถูกหมด P = ๑.๐๐ แสดงว่า ง่ายมาก

ตอบผิดหมด P = ๐.๐๐ แสดงว่า ยากมาก

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก P

$0.80 < P \leq 1.00$ ง่ายมาก ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

$0.60 \leq P \leq 0.80$ ค่อนข้างง่าย - ดี

$0.40 \leq P \leq 0.60$ ยากง่ายปานกลาง - ดีมาก

$0.20 \leq P \leq 0.40$ ค่อนข้างยาก - ดี

$0.00 \leq P \leq 0.20$ ยากมาก ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

๒.๒ การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกค่า r ซึ่งมีค่าตั้งแต่ -๑.๐๐ - +๑.๐๐

๒.๐๐ ขึ้นไป ข้อสอบดี

๐ ลงไป คนเก่งทำไม่ได้ คนอ่อนทำได้ ต้องปรับปรุง

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก P

$0.40 \leq r \leq 1.00$ เป็นข้อสอบที่ดี

$0.30 \leq r \leq 0.39$ ข้อสอบดีพอสมควรมีปรับปรุงบ้าง

$0.20 \leq r \leq 0.29$ พอใช้ได้ แต่ต้องปรับปรุง

$-1.00 \leq r \leq 0.19$ จำแนกไม่ได้ต้องปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

➤ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบทั้งฉบับ

๑. การตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบอิงกลุ่ม

๑.๑ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง กับข้อคำถามกับจุดประสงค์ค่า

IOC

๑.๒ เกณฑ์การคัดเลือกคำถาม

๑.๒.๑ คำถามที่ดีมีค่า IOC = ๐.๕ - ๑.๐๐ คัดเลือกไว้ใช้ได้

๑.๒.๒ คำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า ๐.๕ ควรพิจารณาปรับปรุง

หรือตัดทิ้ง

๒. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

๒.๑ ตรวจสอบเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาใช้ IOC

๒.๒ ตรวจสอบเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใช้ คาร์เรอร์ , สัมพันธ์แบบที่

๒.๓ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ เชิงสภาพ , เชิงพยากรณ์

๒.๔ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเที่ยงตรง กลุ่มผู้รับทำการทดสอบ , เวลา

๓. การตรวจสอบความเชื่อมั่น

๓.๑ แบบอิงกลุ่ม = การสอบซ้ำ , คู่ขนาน , ภายใต

๓.๒ แบบอิงเกณฑ์

๔. วัดความคงที่ภายใน

๔.๑ วัดแบบครึ่ง = เสปียร์แมน บราวน์ , กัตแมน , รูลอน

๔.๒ คูเตอร์ - ริชาร์ดสัน

๔.๓ ครอนบาค

➤ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น

๑. จำนวนข้อสอบ ความยาวของแบบทดสอบ

๒. ลักษณะคำถาม

๓. ความคงที่ของการให้คะแนน

๔. ระดับความยาก

๕. ลักษณะของผู้รับการทดสอบ

๖. วิธีหาค่าความเชื่อมั่น

๗. สภาพแวดล้อมในการดำเนินการสอบ

➤ ตำแหน่ง (คำน้อยกว่าคะแนน ณ ตำแหน่งนั้น)

๑. เปอร์เซนไทล์ = บอกให้ทราบว่า มีข้อมูลกี่ส่วนจาก ๑๐๐ ส่วน

๒. เดไซล์ = บอกให้ทราบว่า มีข้อมูลกี่ส่วนจาก ๑๐ ส่วน

๓. คลอไทล์ = บอกให้ทราบว่า มีข้อมูลกี่ส่วนจาก ๔ ส่วน

➤ ระดับการวัด

๑. มาตรานามบัญญัติ Nominal Scale

เป็นการวัดระดับต่ำสุด กำหนดขึ้นเพื่อใช้เรียกชื่อการจัดประเภท เช่น หมายเลขมือถือ ภูมิลำเนา ชื่อคน เชื้อชาติ อาชีพ “ตัวเลขในมาตรานี้เปรียบเทียบกันไม่ได้”

๒. มาตราเรียงลำดับ Ordinal Scale

เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับลักษณะข้อมูลตามความมากน้อย เช่น อันดับผลการเรียน (๑,๒,๓) ผลรางวัล “ตัวเลขในมาตรานี้บวกลบกันไม่ได้”

๓. มาตราอันดับกลาง Interval Scale

การกำหนดตัวเลขให้เข้ากับสิ่งที่ต้องการวัด เช่น อุณหภูมิ คะแนนที่ได้จากการทดสอบ “ตัวเลขในมาตรานี้เปรียบเทียบอัตราส่วนกันไม่ได้”

๔. มาตราอัตราส่วน Ratio Scale

เป็นการวัดระดับสูงสุด ส่วนมากมักเป็นข้อมูลด้านกายภาพ เช่น ความยาว พื้นที่ ส่วนสูง “ตัวเลขในมาตรานี้นำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนกันได้”

➤ การประเมินตามสภาพจริง

● หลักการ

๑. ประเมินความก้าวหน้าและการแสดงออกของนักเรียน
๒. มีรากฐานบนพัฒนาการ และการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน
๓. การประเมินจากสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรต้องจัดให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน
๔. การประเมินจากสภาพจริงและหลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทบนรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่
๕. ผู้สอนต้องสามารถบูรณาการปรับขยายหลักสูตรได้เหมาะสม

● ลักษณะการประเมินตามสภาพจริง

๑. เน้นพฤติกรรมที่แสดงออกจากความสามารถที่แท้จริง
๒. ทำไปพร้อมๆกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. ให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน
๔. ตั้งอยู่บนพื้นฐานสถานการณ์จริง
๕. มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย
๖. ตอบสนองการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างกว้างขวาง
๗. สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน
๘. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง
๙. เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองและผู้เรียน
๑๐. ตอบสนองหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ในสภาพจริง

● การประเมินตามสภาพจริงแบ่งเป็น ๒ ลักษณะดังนี้

๑. การประเมินอย่างเป็นทางการ = ข้อสอบมาตรฐาน
 ๒. การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ มี ๔ ด้าน ดังนี้ บุคลิกภาพ , กระบวนการ , ผลผลิต , แพ้ผสมผลงาน
- *** มีเครื่องมือในการประเมินคือ แบบบันทึก

➤ แบบทดสอบ

๑.แบบทดสอบ เป็นการชี้ให้เห็นความสอดคล้องระหว่างผลหรือการปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

Pre - Assessment = การประเมินก่อนเรียนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียนระหว่างเรียน

Formative test = การสอบเพื่อใช้ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน การสอบย่อยบ่อยๆ

Summative test = การประเมินผลสรุปของผู้เรียน เช่น สอบประจำภาค ความรอบรู้

๒. ข้อสอบ

๒.๑ ปรนัย(กากบาท) = การทดสอบกับกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่ แบบทดสอบนำมาใช้ได้อีก คะแนนที่ได้น่าเชื่อถือ

๒.๒ อัตนัย (เขียน) = การทดสอบกับกลุ่มนักเรียนขนาดเล็ก ไม่นำข้อสอบกลับมาใช้อีก ส่งเสริมทักษะในการเขียนและแสดงความคิด ทักษะ

➤ การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑

- จุดมุ่งหมาย ๒ ประการ
 ๑. เพื่อตัดสินผลการเรียน
 ๒. เพื่อพัฒนาผู้เรียน
- มี ๔ ระดับ คือ
 ๑. ระดับชั้นเรียน = อยู่ในกระบวนการเรียนรู้/อยู่ในรายวิชา/เป็นกิจกรรมที่ครูสอน
 ๒. ระดับสถานศึกษา = ตรวจสอบผลการเรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/การอนุมัติผลการเรียน/การเลื่อนชั้น
 ๓. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา = เป็นการประเมินผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขต
 ๔. ระดับชาติ = สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้น ป.๓ ป.๖ ม.๓ ม.๖ เข้ารับการประเมิน

● การสอบ O - net (Ordinary National Education test) จัดสอบ โดย สทศ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

- ป.๖ = ๔ วิชา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ไทย,คณิต) , (สุขฯ,ศิลป,การงาน) , (สังคม,วิทย์) , ภาษา E
- ม.๓ = ๔ วิชา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ไทย,คณิต) , (สุขฯ,ศิลป,การงาน) , (สังคม,วิทย์) , ภาษา E
- ม.๖ = ๖ วิชา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ไทย,คณิต , ,สังคม,วิทย์ , ภาษา E , (สุขฯ,ศิลป,การงาน)

● การสอบ LAS (Local Assessment System)

LAS คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับชั้น ป.๒, ป.๕, ม.๒ และ ม.๕ ของทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจุบันจะมีการทดสอบให้ ครบทั้ง ๘ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ สังคมศึกษา, คณิตศาสตร์, ภาษาอังกฤษ, ภาษาไทย, วิทยาศาสตร์, สุขศึกษาและพลศึกษา, ศิลปะ, และการงานอาชีพเทคโนโลยี

● การสอบ NT (National Test)

NT คือ การทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ ซึ่งมีความหมายเดียวกับ O-NET แตกต่างกันตรงที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่ง NT จัดสอบโดย สทศ. ในระดับชั้น ป.๖ ส่วนการทดสอบระดับชั้น ม.๓ และ ม.๖ ซึ่งดำเนินการโดย สทศ. จะเรียกว่า การสอบ O-NET ชั้น ม.๓ และชั้น ม.๖

● การประเมินผลในด้านต่างๆ

๑. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลาง ๒๕๕๑ ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก
๒. การประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการที่ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นรายวิชาพื้นฐานของตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐาน
๓. การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพผู้เรียนในการอ่านเอกสารและสื่อต่างๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์
๔. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
๕. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน

➤ เกณฑ์ในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑

๑. การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาจนเต็มศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
๑ ผู้เรียนมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด	๑ ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้นๆ
๒ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด	๒ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และ ผ่าน ตาม เกณฑ์ ที่ สถานศึกษากำหนด
๓ ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา	๓ ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
๔ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการ อ่าน คิด วิเคราะห์ และ เขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๔ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการคิดวิเคราะห์ และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อยและสถานศึกษาพิจารณาเห็นสามารถพัฒนาและซ่อมเสริมได้ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้

แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับสูงขึ้น สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้นักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.การให้ระดับผลการเรียน

๒.๑ ระดับประถมศึกษา

ระดับผลการเรียนรายวิชา	การประเมินการอ่าน คิด/วิเคราะห์/เขียน/คุณลักษณะอันพึงประสงค์	การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
-ระบบตัวเลข	ดีเยี่ยม	ผ่าน(ผ)
-ระบบตัวอักษร	ดี	ไม่ผ่าน(มผ)
-ระบบร้อยละ	ผ่าน	
-ระบบที่ใช้ค่าสำคัญสะท้อนมาตรฐาน	ไม่ผ่าน	

๒.๒ ระดับมัธยมศึกษา

ระดับผลการเรียนรายวิชา	การประเมินการอ่าน คิด/วิเคราะห์/เขียน/คุณลักษณะอันพึงประสงค์	การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น๘ระดับ	ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน	ผ่าน (ผ) ไม่ผ่าน (มผ)

๓.การรายงานผลการเรียน ติดต่อเทอมละกี่ครั้ง

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเป็นเอกสารรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆหรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๔. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา	
๑	ผู้เรียนรายรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
๒	ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
๓	ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
๔	ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
๕	ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑ ผู้เรียนรายรายวิชาพื้นฐานเพิ่มเติมไม่เกิน ๘๑ หน่วยกิต โดยรายวิชาพื้นฐาน ๖๖ หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด	ผู้เรียนรายรายวิชาพื้นฐานเพิ่มเติมไม่เกิน ๘๑ หน่วยกิต โดยรายวิชาพื้นฐาน ๔๑ หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
๒ ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๗๗ หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน ๖๖ หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า ๑๑ หน่วยกิต	ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๗๗ หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน ๔๑ หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต
๓ ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด	ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
๔ ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด	ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
๕ ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด	ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

➤ ผลการประเมินระดับการอ่าน/คิด/วิเคราะห์/เขียน

ดีเยี่ยม = มีผลการเรียนแสดงถึงความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนที่มีคุณภาพดีเลิศอยู่เสมอ

ดี = ผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นที่ยอมรับ

ผ่าน = มีผลการเรียนที่แสดงถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นที่ยอมรับ แต่ยังมีข้อบกพร่องบ้างบางประการ

ไม่ผ่าน = ไม่มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน /คิด / วิเคราะห์/หรือถ้ามีผลงาน ผลงานนั้นยังมีข้อบกพร่องที่ต้องได้รับการแก้ไขหลายประการ

➤ ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ดีเยี่ยม = ผู้เรียนปฏิบัติตามคุณลักษณะจนเป็นนิสัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ดี = ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติตามเกณฑ์ เพื่อให้เป็นการยอมรับของสังคม

ผ่าน = ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน = ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด โดยพิจารณาการประเมินระดับผ่านตั้งแต่ ๑ คุณลักษณะ

➤ เอกสารหลักฐานทางการศึกษา

๑. บันทึกข้อมูลในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียน

= แบบรายงานประจำตัวนักเรียน

๒. ติดต่อกับเอกสาร รายงานข้อมูล และผลการเรียนของผู้เรียน

= แบบรายงานประจำตัวนักเรียน , ระเบียบสะสม

๓. เอกสารหลักฐานแสดงวุฒิ/รับรองผลการเรียนของผู้เรียน

= ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร

แบบรายงานผู้สำเร็จทางการศึกษา ใบรับรองผลการเรียน

● เอกสารหลักฐานทางการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง ๒๕๕๑ มี ๒ ประเภท คือ

๑. เอกสารหลักฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๑ ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑)

= เอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน เช่น ผลการเรียนตามกลุ่มสาระ ผลการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑.๒ ประกาศนียบัตร(ปพ.๒)

= เอกสารที่มอบให้แก่ผู้จบการศึกษาระดับ และชั้นพื้นฐาน (ม.๓ , ม.๖)

๑.๓ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓)

= เอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรแกนกลาง (ป.๖ , ม.๓ , ม.๖)

๒. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

๒.๑ แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา

= เอกสารที่ครูผู้สอนใช้บันทึกข้อมูลการวัด และประเมินผลการเรียนตามแผนการจัดการเรียนการสอน

๒.๒ แบบรายงานประจำตัวนักเรียน

= เอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูล การประเมินผลการเรียนรู้อื่นๆ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนแต่ละคน

๒.๓ ใบรับรองผลการเรียน

= เอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อรับรองสถานภาพความเป็นผู้เรียนในสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

๒.๔ ระเบียบสะสม

= เอกสารที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง ตลอดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี

➤ เพิ่มเติม

กำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านแต่ละวิชาร้อยละ ๕๐

มส = ผู้เรียนไม่มีสิทธิเข้ารับการสัปดาห์ปลายภาคเรียน เนื่องจากมีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด

ร = รอคการตัดสินและยังตัดสินผลการเรียนไม่ได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลการเรียนรายวิชาครบถ้วน

๙. ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่ง

➤ มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ ๑๗ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่องมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเภท	สายงาน	ชื่อตำแหน่ง	วิทยฐานะ
ผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา	การสอน	ครูผู้ช่วย ครู	ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ
ผู้บริหารสถานศึกษา	บริหารสถานศึกษา	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา	รองผู้อำนวยการชำนาญการ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการชำนาญการ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ
ผู้บริหารการศึกษา	บริหารการศึกษา	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ชั้นพื้นฐาน เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชี่ยวชาญพิเศษ
บุคลากรทางการศึกษาอื่น	นิเทศการศึกษา	ศึกษานิเทศก์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

๑. มาตรฐานตำแหน่ง ประเภท ผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา สายงาน การสอน ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานการสอน มีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงปรารถนาและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานตำแหน่ง ชื่อตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษาและมีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานเพื่อปฏิบัติ

๑. ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๒. จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๓. ปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา
๔. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

๑. มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือทางอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

๒. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนอันดับครูผู้ช่วย

มาตรฐานตำแหน่ง ชื่อตำแหน่ง ครู

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพ นำเสนอความร่วมมือกับผู้ปกครองบุคคลในชุมชนและหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาเรียนรู้ การบริการสังคมด้านวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานเพื่อปฏิบัติ

๑. ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๒. จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๓. ปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา
๔. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
๕. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
๖. ทำนุ บำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
๗. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน
๘. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

๑. มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือทางอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

๒. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นเวลา ๒ ปีโดยผ่านการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศึกษาใน กฎ ก.ค.ศ. หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่า

๓. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ.๑ผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยได้ผ่านการประเมินมีวิทยฐานะครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ หรือครูเชี่ยวชาญพิเศษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ. ๒ คศ. ๓ คศ. ๔ หรือ คศ. ๕ ตามลำดับ

มาตรฐานวิทยฐานะชื่อวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองบุคคลในชุมชนหรือสถานประกอบการ เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน การบริการสังคมด้านวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณภาพการปฏิบัติงาน

มีความรู้ ความเข้าใจในสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบในระดับพื้นฐานมีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ บริหารจัดการชั้นเรียน พัฒนาผู้เรียน โดยแสดงความเห็นว่ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับประยุกต์จากแนวทางที่หลักสูตรกำหนดและการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

มีทักษะการจัดการเรียนรู้และประเมินผลที่เหมาะสมกับสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบและความแตกต่างของผู้เรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับวิทยฐานะ

๑. ดำรงตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการหรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

๒. ผ่านการพัฒนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดการให้ได้รับเงินเดือนและเงินวิทยฐานะให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ. ๓ และให้ได้รับเงินวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

มาตรฐานวิทยฐานะ ชื่อวิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองบุคคลในชุมชนและหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน การบริการสังคมด้านวิชาการและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณภาพการปฏิบัติงาน

มีความรู้ ความเข้าใจในสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบในระดับสูง มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ บริหารจัดการชั้นเรียน โดยแสดงให้เห็นว่ามีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดค้น วิจัย และนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบและความแตกต่างของผู้เรียน รวมทั้งมีการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับวิทยฐานะ

๑. ดำรงตำแหน่งครู ที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษหรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือ

๒. ดำรงตำแหน่งครู ที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี และ ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

๓. ผ่านการพัฒนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดการให้ได้รับเงินเดือนและเงินวิทยฐานะให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ. ๔ และให้ได้รับเงินวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญมาตรฐานวิทยฐานะ

๒. มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ ประเภทบุคลากรทางการศึกษาอื่น

สายงาน นิเทศการศึกษา

ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานนิเทศการศึกษา มีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาทั้งสถานศึกษาของรัฐสถานศึกษาของเอกชนและสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ การวิเคราะห์ วิจัย ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนางานวิชาการและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ชื่อตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ชื่อวิทยฐานะ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

มาตรฐานตำแหน่ง ชื่อตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

๑. การนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตร สถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๒. การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือ และสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอน

๓. การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้สนใจทั่วไป

มาตรฐานตำแหน่งตำแหน่งประเภท ทั่วไป

สายงาน นักประชาสัมพันธ์

ลักษณะงานโดยทั่วไป

สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจ รวบรวม รับฟังความคิดเห็นของประชาชน การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารและเอกสารความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อการดำเนินการประชาสัมพันธ์ การจัดปฐกฐา การจัดสัมมนาการจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือผลงานของหน่วยงานทางการศึกษาหรือของรัฐบาลหรือนโยบายของรัฐบาล การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อเป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การควบคุม การตรวจสอบ การดำเนินงาน กระจายเสียง ทั้งทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ ให้เป็นไปตามแผนงานและนโยบาย การประชาสัมพันธ์หรือตามกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง